EKİM

İşçi sınıfının kurtuluşu kendi eseri olacaktır

BÜTÜN ÜLKELERİN PROLETERLERİ, BİRLEŞİN!

Sayı: 163, 15 Şubat '97

Güncel gelişmeler ve devrimci görevler-4

"Ordu-Refah gerginliği": "Ara rejim"e yol açma operasyonu

Komünistler Refahyol diye adlandırılan bugünkü koalisyon hükümetinin güvenoyu almasının hemen ardından bunu konu alan bir değerlendirme yayınladılar. "*RP'nin Terbiyesi Dönemi*" başlığı taşıyan 7 Temmuz '96 tarihli bu bu değerlendirmenin son bölümü şöyleydi:

"RP bir düzen partisidir ve sermayenin hizmetindedir. Bu nedenledir ki RP'li bir hükümetin düzenin temel iç ve dış temel politikalarını devam ettirmesinde şaşılacak bir yan yoktur. Peki RP ile sorun nerede çıkmaktadır? Sorun RP'nin dinci-şeriatçı kimliğinden gelmektedir. İşin özünde RP bir muhalefet partisi olarak kaldığı sürece sistemin bu kimlikten de herhangi bir rahatsızlığı yoktur. Rahatsızlığı olmak bir yana kitlelerin geri kesimlerinin ortaçağ ideolojisi ile dizginlenmesi devrimci gelişme karşısında düzen için büyük bir güvencedir.

"Fakat hükümet olmak farklı bir durumdur. RP kendi şeriatçı kadro yapısını devlete egemen kılmak, sosyal ve kültürel yaşamın belli alanlarına kendi ortaçağ ideolojisine uygun bir biçim vermek eğilimi gösterecektir. Bu ise 70 yıldır kemalist-laik çağdaş bir devlet olduğunu iddia eden, emperyalist Batı dünyasıyla tam entegrasyon üzerine politika yapan bir rejim için kaldırılamaz bir durumdur. Bu normal bir icraatın akışını da hayli zora sokacak önemli bir sıkıntı kaynağıdır. Hükümet şu andan itibaren bundan kaynaklanacak sürekli bir gerilimin basıncı içinde olacaktır. Dolayısıyla hükümetin kurulması görünürde hükümet krizini sona erdirmiş, gerçekte ise krizi bünyesinde taşıyan yeni bir hükümet ortaya çıkmıştır. Tekelci burjuvazi bir yandan başını RP'nin çektiği bu hükümetten en iyi biçimde yararlanmaya ve bu süreç içinde RP'yi terbiye etmeye çalışacaktır. Öte yandan ise ilerde gerekli gördüğü bir durumda bu hükümettin Refah'lı kimliğini bazı karanlık oyunlarını sahnelemek için bulunmaz bir imkan olarak kullanma yoluna gidecektir."

Olaylar o günden bugüne bu değerlendirmenin her satırını doğrulayacak bir seyir izledi. Refah Partisi, düzenin temel iç ve dış politikalarına şu ana kadar en ufak bir engel çıkarmak bir yana, bunları büyük bir gayretle uygulama, böylece kendini tekelci burjuvaziye ve emperyalizme beğendirme çabası içindedir. Peki sorun nereden çıkmaktadır? Sorun, Refah Partisi'nin "kendi şeriatçı kadro yapısını devlete egemen kılmak, sosyal ve kültürel yaşamın belli alanlarına kendi ortaçağ ideolojisine uygun bir biçim vermek eğilimi"nden, bunun göstergesi davranışlardan çıkmaktadır. Türban, cami, tarikatlar yemeği, devlette kadrolaşma vb. üzerine gürültülü tartışmalar bunun ifadesidir. Komünistlerin değerlendirmesinde bundan kaynaklanacağı daha baştan bildirilen "sürekli gerilim"in mevcut aşamasını düzen medyası "ordu-refah gerginliği" olarak isimlendiriyor. Bu gerginlik, Sincan Gecesi ve onu izleyen tank gösterisinden beri ordu tarafından ve medya aracılığıyla özel bir gayretle tırmandırılıyor. Bu ise bizi yukarıdaki değerlendirmenin, tekelci burjuvazi, "ileride gerekli gördüğü bir durumda bu hükümetin Refah'lı kimliğini bazı karanlık oyunlarını sahnelemek için

bulunmaz bir imkan olarak kullanma yoluna gidecektir", biçimindeki son cümlesine getiriyor. Haftalardır baş aktörlüğünü ordunun, sözcülüğünü ise bizzat Cumhurbaşkanı Demirel'in üstlendiği böyle bir oyun sergileniyor.

Bu oyunun anlamı ve siyasal sonuçları nelerdir?

Öncelikle belirtilmelidir ki, tırmandırılan gerilim, tümüyle yapay değildir. Refah ortaçağ ideolojisinin bugünkü koşullara uyarlanmış biçiminin temsilcisi şeriatçı bir partidir. Bu kimlik onun taban örgütlerinde çok daha belirgin ve güçlüdür. Burjuvazinin bir kesimi (buna "Anadolu burjuvazisi" deniliyor) bu kimliği politik güce ve dolayısıyla rant yağmasında bir avantaja dönüştürmek istemekte ve desteklemektedir. Bu kadarında bir yenilik yok. Yeni olan, Refah Partisi'nin, kendi ideolojik-kültürel kimliğini devlete ve genel toplum yaşamına yayma genel amacı çerçevesindeki bazı girişimleridir. Tekelci burjuvazinin ve onun vurucu gücü ordunun buna katlanamayacağı ise ortadadır. Zira burjuvaziye gerekli olan, yoksul yığınların gerici dinsel ideoloji ile sersemletilerek denetim altında tutulmasıdır; yoksa, dinsel esaslara ve ideolojiye dayalı bir devlet yönetimi ve genel toplum yaşamı değil.

Öte yandan, Refah Partisi'nin temsil ettiği kimliğin dış politik ilişkilerde (İran, Libya vb.) yarattığı esasa ilişkin olmayan bazı sorunlar var. Bu, ABD emperyalizminin ve siyonist İsrail'in tepkilerine neden olmaktadır. Son 45 yılda ABD emperyalizmine tam sadakatini kanıtlamış ve son bir kaç yılda siyonist İsrail'le en yakın ilişkiler içine girmiş olan ordu, emperyalizmin ve siyonizmin bu hassasiyetlerine ayrıca tercüman olmaktadır. Tüm bunlar Sincan'daki tankların hangi odaklar için ve hangi çıkarlar uğruna yürüdüğüne de açıklık getirmektedir.

Nitekim tankların yürütülmesini, ordunun en önemli iki kilit adamının ABD'ye ve İsrail'e gürültülü ve gösterişli ziyaretleri tamamlamıştır. Gizli başbakan kabul edilen Genelkurmay İkinci Başkanı ABD'ye gitmiş, tank gösterisiyle rejimin "balans ayarını" yaptıklarını buradan ilan etmiştir. Yine aynı yerden İran'ı "terörist" ülke ilan ederek, ABD emperyalizminin ve siyonist İsrail'in ağzıyla konuşmuştur. Genelkurmay Başkanı ise aynı günlerde İsrail'i ziyaret etmiş, işgal altındaki Kudüs'ten, İsrail ile "yakın dostluğu" tüm dünyaya ilan etmiştir. Bu arada bir dizi yeni ve elbetteki gerçek içeriği gizli anlaşma imzalamıştır. Devlet başkanı töreniyle karşılandığı yerde, kuşku yok ki tam bir devlet başkanı yetkisi kullanarak... Dahası da var. Genelkurmay Başkanı, İsrail'i ziyaret edip de Filistinlileri ziyaret etmeyen tek Türk üst düzey yetkilisi olmuştur. Bu dikkate değer ayrıntıyı, medya çok özel bir çabayla duyurmuştur. Elbetteki Genelkurmay'ın çok özel isteği çerçevesinde.

"Refah-ordu gerginliği"nin en önemli politik sonuçlarından bir işte budur. Yani ordunun (dolayısıyla rejimin) ABD emperyalizmine sadakatini sergilemesidir. Siyonist İsrail'le bölge halklarına ve her türlü devrimci gelişmeye karşı kurduğu saldırgan ittifakını yeni adımlarla pekiştirmesidir. Bugünkü rejimin bu iki kilit isminin, Genelkurmay Başkanı ile Genelkurmay İkinci Başkanının, dış politikadaki bu iki açık çıkışı, ordunun dış politikada dizginleri en açık ve dolaysız biçimde kendi eline almasının da yeni bir örneği olmuştur. "Refah-ordu gerginliği" özel ortamında buna herhangi bir biçimde itiraz edilememiştir.

"Refah-ordu gerginliği"nin iç politikadaki sonuçları, dış politikadakinden daha da önemlidir. Kaldı ki, tank gösterisiyle rejimin "balans ayarı"nı yaptıklarını ABD'den ilan edenlerin, emperyalist efendileriyle dış politikadan çok Türkiye'nin iç politikasına ilişkin sorunları konuştuklarına, bu çerçevede yeni bazı karanlık planlar hazırladıklarına kuşku yok. Bilindiği gibi Türkiye'nin iç yaşamının kritik evrelerinde kilit konumlardaki bazı generallerin ABD'ye yaptıkları ziyaretler adettendir ve sonuçları bakımından çok önemlidir. Türkiye'nin kaderi, kilit konumdaki generallerle, Pentagon'da, "huzurda" konuşulur ve kararlara bağlanır. Yeni kararların, yeni karanlık hesapların neler olduğunu çok geçmeden görmek olanağı bulacağız.

"Refah-ordu gerginliği"nin iç politikadaki en önemli sonucu, ordunun siyasi yaşama yönelik kaba ve dolaysız müdhalenn meşrulaştırılmasıdır. Ve ordu bunu bu kez, toplumun ilerici katlarına sempatik görünebilecek ve toplumsal muhalefet saflarında zihinsel ve politik karışıklıklara neden olabilecek gerekçeler üzerinden yapmıştır. Ortaya, şeriat heveslilerine karşı laikliğin, çağdaş değerlerin ve yaşam biçiminin tavizsiz bekçisi kılığında çıkmıştır. Bu konumda bir çıkışın, önemli bir güç kazanmış şeriatçı gericilik karşısında güçsüz, çaresiz ve tedirgin durumdaki kent orta sınıflarının ve küçük-burjuvazisinin, onların modern yaşam biçimini benimsemiş kesimlerinin sempatisini ve desteğini aldığı kesindir. Sosyal-demokratlar, sendika bürokratları ve İP türünden kemalist reformist akımlar ise, ordunun çıkışlarına açık ya da örtülü destekler vererek, benzer bir etkiyi işçi sınıfı ve emekçi katmanlar içine taşımaktadırlar.

Dolayısıyla, ordu, iç politikada tekelci burjuvazinin dış politikada emperyalizmin ve siyonizmin çıkarlarını ve tercihlerini kollayan bir çıkış yaparken, bunu toplumsal muhalefeti yedeğine almanın ve emekçileri şaşırtmanın bir olanağına da çevirebilmektedir. Bu olgunun önemi küçümsenemez ve mevcut "oyun"un temel unsurlarından biri budur.

Hemen bununla bağlantılı olan bir ikinci unsur var. Susurluk'ta patlak veren skandal devletin çeteleşmiş gerçeğini açığa çıkardı. Bu toplum çapında büyük bir duyarlılığa yol açtı. İşçiler, emekçiler, öğrenciler, aydınlar, kent küçük-burjuvazisinin ilerici katmanları, çok çeşitli eylem biçimleri içinde, tepki ve öfkelerini dışa vurdular. Çetelerden hesap sorulması, kontr-gerillanın dağıtılması taleplerini yükselttiler. Günden güne açığa çıkan gerçekler ise, çetelerin iplerinin gerçekte MGK'nın ve onun şahsında generallerin elinde olduğunu göstermekteydi. MGK hedefe konulmadan ve dağıtılmadan kontr-gerillaya dokunulamayacağı, ordu karşıya alınmadan çeteleşmenin üzerine gidilemeyeceği gitgide açığa çıkmaktaydı. (Hergün her konuda olur olmaz görüş belirten generallerin üzerine konuşmamaya özen gösterdikleri tek konu, tüm toplumu sarsan Susurluk skandalıdır. Dahası var, Meclis Susurluk Komisyonu'na gelip konuşmayı kaba bir tutumla reddedenler de yine generallerdir.)

Oysa bugün, Sincan olayları, tank gösterisi ve gündemin merkezine oturan "Refah-ordu gerginliği" sayesinde, Susurluk skandalı geri plana itilmiş durumda. Ordu merkezli çok özel bir plan çerçevesinde, bugün şeriat tehlikesi, askeri darbe, rejim bunalımı vb. tartışılıyor. Ordu, devletteki çeteleşme üzerinden gelişmekte olan bir toplumsal tepkinin hedefi olmaktan sıyrılmakla kalmıyor, dahası, aynı toplumsal birikim nezdinde "laikliğin bekçisi" rolünü oynuyor.

Generallerin bu çerçevede yaptığı manevranın önemli bir başka amacı daha var. Bu, hak ve talepleri uğruna sokaklara çıkanlara diş göstermektir. Susurluk olayından itibaren bunu daha bir cesaretle yapan işçi sınıfı ve emekçileri darbe tehditi ile sindirmeye çalışmaktır. Sincan'daki tank gösterisinin hemen öncesinde kurulan Kriz Yönetim Merkezi'nin, tümüyle, devrimci gelişme mecrasına girecek bir halk hareketi ihtimaline karşı alınmış bir yeni önlem olduğu, kuruluş gerekçesinden apaçık bellidir. Ağırlaşan toplumsal sorunlar ve Susurluk'la birlikte devletin yığınlar nezdindeki büyük itibar kaybı, düzenin silahlı bekçilerinin kaygılarını artırıyor. Siyaset sahnesinin önplanında hergün boy gösteren generaller, bununla işçi sınıfına ve emekçilere örtülü bir uyarıda ve tehditte bulunuyorlar. Şeriat bahanesi üzerinden emekçilere darbe sopası gösteriyorlar.

Nihayet "rejim bunalımı" haline getirilen tüm bu oyunların yöneldiği bir başka güncel hedef daha var. Bu, "milli mutabakat hükümeti", yani "ara rejim"dir. Bir çok belirti, Refah Partisi'nin, geri çekilerek ya da teslimiyet göstererek, açık bir askeri darbe için gerekli zemini ortadan kaldırması durumunda (ki büyük ihtimalle böyle olacaktır), yaratılmış "rejim bunalımı" atmosferinin "milli mutabakat hükümeti"ne kanalize edileceğini gösteriyor. Hükümet ortağı DYP dışındaki tüm öteki partiler, darbe ihtimalini gündemden çıkarmak için buna hazır olduklarını ifade etmiş durumdalar.

Olaylar bu sonucu verir mi, henüz kesin şeyler söylenemez. Ama mevcut çıkmazdan başka türlü nasıl çıkılabileceğine bakıldığında, ortada ciddi bir başka alternatif de görünmüyor. Mevcut parlamento "normal" usullerle bir alternatif hükümet üretemiyor. Erken seçimin ise bir çözüm olamayacağı herkesin ortak düşüncesi ve kaygısı durumunda. Geriye ordunun özel dayatmasıyla (muhtırasıyla) gündeme gelecek ve kuşkusuz tekelci burjuvazi için bugünkü koşullarda en ideal çözüm olacak "milli mutabakat" hükümeti kalıyor. Gerçekleşmesi durumunda bunun nasıl bir biçim alacağı ise, başka şeyler yanında, ordunun müdahale tarzı ve tonuna bağlı olacaktır.

Güncel devrimci görevlerin genel çerçevesi

Son dönemin gelişmeleri (TÜSİAD Raporu ve ordunun çıkışı) rejimin manevra kabiliyetini gösteriyor olsa bile, toplam tabloya bakıldığında, düzen bugün büyük bir sıkışmışlık içindedir. Her cephede ağırlaşan bir kriz sözkonusudur. Susurluk'la birlikte açığa çıkan gerçekler devletin meşruiyetine ve kitleler nezdindeki itibarına ağır bir darbe olmuştur. Ordunun politik sahnenin önplanına çıkması, güç gösterisine girişmesi, gerçekte rejimin zayıflığının bir başka kanıtıdır. Bu, parlamento ve siyasal partilerin biçimsel işlevlerini iyice yitirmeleri demektir. (Nitekim düzenin akıl hocası Ecevit bunu hüzünlü bir havada dile getirmekte, devlet çözümü MGK'da yığınlar sokakta aramakta, parlamento ise devre dışı kalmakta, demektedir.)

Sürekli kötüleşen yaşam koşullarına, yoksulluğa, işsizliğe, zamlara karşı yıllardır büyüyen bir hoşnutsuzluk içinde olan emekçiler, şimdi, Susurluk'la birlikte, siyasal rejime, devletin kendisine karşı da gitgide büyüyen bir hoşnutsuzluğu dışarıya vurmaya başlamışlardır. Hiçbir manevra çeteleşme gerçeğini öyle kolay kolay örtüp unutturamaz. Gündem değiştirmeye yönelik hiçbir oyun yığınların büyüyen demokratik duyarlılığını ve özlemlerini öyle kolayca söndüremez. Ama elbette bu belirlemeler, bugün varolan son derece elverişli ortamı başarıyla değerlendiren bir devrimci çabayı da varsaymaktadır. Bugün bu açıdan devrimci cephenin toplamına henüz belirgin bir zaaf ve zayıflık egemen olsa bile.

Bugün orta yerde büyük bir anormallik tablosu durmaktadır. Türkiye'nin son üçbuçuk aylık dönemine (son haftalardaki saptırıcı manevralara rağmen) Susurluk skandalıyla açığa çıkan gerçekler ve bununla bağlantılı gelişmeler damgasını vurdu. Açığa çıkan gerçekler, olup-biten olaylar, olduğu gibi devrimcilerin doğrulanması anlamına geliyordu. Devrimcilerin yıllardır çok sınırlı olanaklarla yığınlara anlatmaya çalıştığı gerçekler, inkar edilemez ve üstü örtülemez biçimde ortaya çıkmıştır. Normal olarak, bu çarpıcı pratik doğrulanmanın devrimci hareketin yığınlarla buluşmasını ve birleşmesini kolaylaştırması, bir bütün olarak devrimci hareketin hızla güç kazanması gerekirdi. Açığa çıkan gerçekler yığınlarda büyük bir öfke ve tepkiye neden olduğuna göre, gerçekleşmesi umulan normal sonuç bu olmalıydı. Oysa aradan geçen hayli uzun süreye rağmen ortada henüz böyle bir sonuç yoktur. Böyle bir sonuç olmadığı gibi, yığınların tepkisinden yararlanmada ve bunu saptırılmış amaçlar doğrultusunda kullanabilmede asıl başarıyı, düzenin (dolayısıyla yaşanan çürüme ve kokuşmanın) bir parçası olan çeşitli güç ve odaklar gösteriyorlar.

Medya, her türlü pisliğin dolaysız suç ortağıdır. Oysa bugünün popüler kampanyası olan "sürekli aydınlık için bir dakika karanlık" eyleminin başını çekiyor.. CHP, tam da devletteki çeteleşmenin yeni boyutlar kazandığı tarihten itibaren, tam dört yıl boyunca, hükümet ortağı olarak özel savaşın suç ortağı idi. Oysa bugün, yığınların çeteleşmeye karşı öfke ve tepkisinden yararlanmaya çalışarak yeniden güçlenmeye ve itibar kazanmaya çalışıyor. TÜSİAD şahsında tekelci sermaye ile ordunun giriştiği manevralar üzerinde ise zaten fazlasıyla durduk. Özetle, ortaya dökülen herşey, olduğu gibi devrimcileri doğruladığı halde, halihazırda mevcut durumdan en az yararlanabilen de yine devrimci hareketin kendisidir. Bu, büyük bir anormallik tablosudur.

Bunları söylerken, son zamanlarda "ışık

söndürme" eylemini sokak eylemlerine dönüştürmede gösterilen, fakat yine de çok sınırlı kalan inisiyatifi gözden kaçırıyor değiliz. Ama ortamın sunduğu toplam olanaklar yanında bu son derece cılız bir inisiyatiftir. Daha da önemlisi, devrimcilerin yararlandığı bu kampanya, tipik orta sınıf eylemidir ve düzene bağlı güçlerin denetimi altındadır. Şu veya bu özel alanda devrimciler inisiyatif koyuyor olsalar bile, kampanyanın toplam tablosu ve topluma etkisi düzen iç güçlerin hanesine yazılmaktadır. Oysa çeteleşme gerçeği ilk açığa çıktığında inisiyatif belirgin bir biçimde işçi ve emekçi sınıflardaydı. Yüzbinlerce işçinin ve emekçinin katıldığı gösteri ve yürüyüşler açığa çıkan tepkinin egemen biçimiydi. 5 Ocak'tan beri bu inisiyatif kaybedilmiştir ve tuzu kuru orta sınıf inisiyatifi önplana çıkmıştır. Emekçi inisiyatifinin bir dönem için de olsa böyle kaybedilmiş olmasının gerisinde, devrimci hareketin emekçi tepkisini büyütüp süreklileştirecek bir inisiyatif ortaya koyamaması vardır. Bu açıdan bugünkü sonuç hoş olmasa da şaşırtıcı da değildir.

Bu devrimci inisiyatif nasıl oluşturulabilir ve süreklileştirilebilir? Bu sorunun yanıtı devrimci görevlerin genel çerçevesine de açıklık getirecektir. Bu yanıtı, daha önceki bölümlerde ortaya konulanlara ek olarak ve bazı noktaların tekrarını da içerecek tarzda şöyle maddeleştirebiliriz.

1) Öncelikle düzenin tüm manevralarına karşın, devletin çeteleşmesi gündemi kaybedilmemelidir. Bu rejimin bugün en zayıf noktasıdır. Özel bir yoğunlaşma ile bu noktaya yüklenmek gerekir. Düzenin resmi muhalefeti, laiklik-şeriat tartışması eksenine bilinçli bir tutumla kayarak ya da bunu fırsat sayarak, ucu devlete dayanan bu "zor" gündemi şimdiden tümüyle bir yana bıraktı. Çok geçmeden orta sınıf inisiyatifleri de çözülecek ve zamanla sönecektir. Bu gelişme, tersinden ve şimdiden devrimci inisiyatifin önplana geçmesiyle birleşebilmelidir.

2) Somutta çeteleşmenin tüm boyutlarıyla deşifre edilmesi, kontr-gerillanın dağıtılması, MGK'nın kaldırılması, tüm suç çetesinden hesap sorulması gibi özel hedefler ve istemlerin önemi yeterince açıktır. Kitlelerin bugün bu çerçevedeki duyarlılığını en iyi biçimde değerlendirmeye çalışmalıyız. Özellikle kontr-gerillayı ve onun gerisindeki gerçek güç olan MGK'yı çok özel bir tarzda hedef haline getirmeliyiz. Fakat devrimci önderlik, burada, tüm bu özel hedefleri genel bir hedefe, çeteleşmenin bir devlet gerçeği olduğu ve bu devletin gerisinde de sınıf gerçeği durduğu olgusuna bağlayabilmelidir. Çetelere karşı geliştirilen duyarlılık devlete ve düzene yöneltilmeli, devrim, biricik çözüm yolu olarak gösterilmelidir.

Devrimi, devrime dayalı çözümü, yürekli ve inançlı bir çözüm olarak ileri sürememek, bugünkü devrimci çalışmanın en temel zaafıdır. Devrimci hareket için böyle bir iddia ilk bakışta biraz şaşırtıcıdır. Oysa bu bir gerçektir. Yığınların mevcut geriliği, yığın hareketinin kırılamayan darlığı, soyut sloganlar planında değil, ama yığınları hedefleyen günlük pratik çalışmada devrim, devrime dayalı çözüm ajitasyonunu yeterli kuvvette yapmayı sınırlayabilmektedir. Kastedilen şeyi daha iyi anlatabilmek için, ortak platformlarda gündeme gelen, "tamam çözüm devrimdir ama"larla başlayan tutumları hatırlatabiliriz. Aynı zayıflık gündelik çalışmada çok daha kuvvetli yansımaktadır. Sorun elbette slogancılık sorunu değildir. Ama her türlü talebi, fırsatı, duyarlılığı değerlendirmede gösterilecek ustalık, mutlaka yürekli bir biçimde, tek çözüm devrimdedir propagandası ve ajitasyonu ile birleşebilmelidir. Bugün kurulu düzenin çözümsüzlükleri karşısında yığınlara "şeriat", "demokratikleşme", "2. Cumhuriyet", hatta "darbe" bir çözüm yolu olarak sunulabilmektedir. Devrimciler ise, çözümsüzlüklerin gerçek alternatifi ve emekçilerin kurtuluşunun gerçek yolu olarak, devrim ve sosyalizm alternatifini inançla yığınlara sunmasını bilmelidirler.

3) Sorunun bu konuluşu, toplumsal muhalefetin devrimci eksenini, düzen içi olan ya da dolaylı bir biçimde düzene bağlanan öteki muhalefet akımlarından net bir biçimde ayıracaktır ki, bu bugünün en temel sorunlarından biridir. Susurluk sonrasının ortamı bu konuda yeni karışıklıklara zemin olmuştur. Oysa kokuşmuş ve çeteleşmiş bir devlet gerçeğinin bu denli açığa çıktığı bir ortamda tam tersi olmalıydı. Kuşkusuz bu

güncel karışıklığı yaratan, ortaya çıkan güç durumu atlatmak, kitleleri yanıltıp toplumsal muhalefeti bloke etmek için bizzat egemen sınıfın giriştiği manevralardır. TÜSİAD Raporu'nun reformist akımların bir kesiminde ve sol aydınların büyük kesiminde yarattığı boş hayaller buna iyi bir örnektir. Egemen sınıfın bu tür manevralarına karşı belli bir bağışıklığa sahip olan devrimci akımlar elbette bu tuzağa düşemezlerdi, düşmediler de. Fakat kendilerini dolaylı bir biçimde bu manevraların etki alanına sokacak "ara halka"lara (reformist akımlar, ilerici aydınlar vb.) karşı aynı bağışıklığa sahip oldukları söylenemez. Özel savaşın suç ortağı CHP ile işbirliğini birlikte iş yapmanın koşulu olarak ileri sürebilen ÖDP türünden reformist akımlara karşı gösterilen zaafiyet bunun bir örneğidir. Aynı konunda benzer örnekler, kendisini "siyasal çözüm"e endekslemiş bir Kürt hareketinin yarattığı (daha masum fakat bu nedenle daha tehlikeli) zeminler (Barış Kampanyası vb.) üzerinden ya da tipik bir orta sınıf hareketi olan "yurttaş inisiyatifi"ne yaklaşımlar üzerinden de verilebilir. (Bu son derece bilinçli, ölçülü ve hesaplı girişimi, önderlik edilmesi gereken bir "kendiliğinden" eylem masumiyetinde görenler bile var).

4) Bu çerçevede, demokrasi sorununu ve mücadelesini ele alış her zaman olduğu gibi tayin edici önemde bir konu olarak çıkıyor karşımıza. Demokrasi sorununu devrim sorununa bağlamayan ve mevcut sermaye iktidarının yıkılması çerçevesinde ele almayan her akım, bir biçimde "demokratikleşme" denilen ve Susurluk sonrasında "demokratik devlet" olarak sloganlaştırılan çizgiye kayar. Kürt sorununda "siyasal çözüm" çizgisi zaten bu kapsamdadır. Şimdilerde buna, bazı devrimci çevreler, "demokratik anayasa" alternatifi politikası ile meylediyorlar. Bu öneri, öznel niyet ne olursa olsun, nesnel mantığı yönünden ele alındığında, Kürt sorununda "siyasal çözüm" çizgisinin tüm temel demokratik istemler çerçevesinde **genelleştirilmiş** bir biçiminden başka bir şey değildir. Yığınları devrime kolay kazanmanın bir yolu ve yöntemi olarak sunulsa da, dikkatleri devrim yolundan ve devrimci çözümlerden düzen çerçevesindek anayasal çözüm hayallerine çekmekten başka bir şeye hizmet etmez.

5) Demokratik hak ve özgürlükler uğruna mücadeleyi özel bir tarzda yaygınlaştırmak, bunu etkili bir kampanyaya çevirmek için koşulların son derece elverişli olduğu bir ortam içindeyiz. Susurlukla birlikte devletin kirli ve karanlık yüzünün gün ışığına çıkması, yığınların demokratik duyarlılıklarını uyardı, demokratik özlemleri kamçıladı. Bunu en iyi biçimde değerlendirebilmeliyiz. Gerçekte bu, çeteleşmiş faşist rejime karşı mücadelenin öteki yüzüdür. Dinsel gericiliğin önemli bir güç kazandığı, bunun şeriat-laiklik ikilemine, bu çerçevede darbe tartışmalarına dayanak yapıldığı bir ortamda, bu mücadele ek bir önem ve anlam kazanmaktadır.

6) Öte yandan, çıplak siyasal sorunların bu denli önplana çıkması, yığınların iktisadi ve sosyal haklar uğruna yürütmekte olduğu mücadeleyi küçümsemeye neden olmamalıdır. Tam tersine, bu ikisi arasında gerekli köprüler kurulduğunda, yığın mücadelesi geniş bir temele, dolayısıyla gerçek gücüne ve dinamizmine kavuşacaktır. Bu, somut durumda, Susurluk gündemini yığınların özelleştirmeye, tensikatlara, zamlara, düşük ücretlere karşı yürütmekte olduğu mücadeleyle başarıyla birleştirebilmekte ifadesini bulur.

Bu değerlendirmenin daha önceki bölümlerinde altını önemle çizdiğimiz bir dizi görevi, örneğin bir an önce birleşik bir devrimci odaklaşma yaratmak; kitlelerin halihazırdaki tepkilerinin eyleme dönüşmesini gerici ve reformist sendika merkezlerinin tekelinden ve denetiminden kurtarmak; bu resmi ve güdümlü eylem alanının dışında, devrimci odakların birleşik gücüyle bir taban hareketi ve eylemliliği geliştirmek; mevcut kitle hareketliliklerinde bugün için belirgin biçimde gözlemlenebilen reformist etki ve ağırlığı kırmak; bu arada reformizme, onun "demokratik açılım" türünden reformist taktiklerine karşı sistematik bir ideolojik mücadele yürütmek vb. türden görevleri burada yeniden hatırlatmakla yetiniyoruz.

Bu genel çerçevenin ötesinde, dönemin komünistlere yüklediği bir dizi özel sorumluluğu ve taktik çerçevedeki politik-örgütsel tercih ve tutumu ise ayrıca ele alacağız.

EKİM

Tekstil çalışması üzerine

Tekstil işkolu, emperyalizmin dünya ölçeğinde örgütlediği işbölümüne bağlı olarak ülkemizin en dinamik işkolunu oluşturmaktadır. İşkolu, yoğun bir yatırım ve çok geniş bir istihdamı kapsamaktadır. Kadın ve genç işçi ağırlıklı olan sektörde vahşi ve yoğun bir sömürü hüküm sürmektedir. Kölece çalışma koşulları ve sefalet ücretleri zaten sektörün gelişiminin temel itici gücüdür. Bu aynı arayış, yeni yatırımların ve dahası İstanbul'da kurulu bazı büyük işletmelerin İstanbul dışına, Anadolu ve Trakya'ya kaymasına neden olmaktadır. İstanbul'un hak arama düzeyinde görece gelişkin proletaryasının yerine taşranın kırla bağları güçlü, politik olarak geri genç işçileri çok daha yoğun bir sömürüye tabi tutulabilmektedir. Bu durum karşımıza, İç Anadolu'nun pek çok ilinde gerek büyük ölçekli ve ihracata dönük çalışan entegre fabrikaları, gerekse fasona çalışan irili ufaklı çok sayıda atölyeyi çıkarmaktadır. İçanadolu'da bu sektördeki sömürü ancak vahşi olarak tanımlanabilir. Büyük işletmelerde dahi, deneme süresi adı altında 15 gün ücretsiz çalıştırma, ardından 6,5 milyon ücret düzeyi yaygın biçimde uygulanmaktadır.

Tekstil işkolunun işçi sınıfı hareketi içindeki yeri

Genelde tekstil işkolu sınıf hareketinin öncü bir sektörünü oluşturmaz. Dünya sınıf mücadeleleri tarihinde daha ziyade büyük işletmelerde yoğunlaşan ağır sanayi proletaryasının, metal işçilerinin toplam proletarya içinde bir öncülük konumu sözkonusudur. Lenin, 1905 devrimi ertesinde devrim günlerini değerlendirirken, 1905 yılında ilk ve yaygın politik grevlere metal işçilerinin çıktığını, tekstil işçilerinin onları önce ekonomik ve ardından yıl sonuna doğru politik grevlerle izlediğini anlatır. Bu süreç çok geniş tekstil işçisi yığınların ekonomik-politik grevler, direnişler sarmalıyla mücadele sahnesine çıkışıdır. 1905 Rusya'sı için söylenenler genel bir olgunun ifadesidir aynı zamanda. Ülkemizde '60-'70'lerin ve sonra '80'lerin ortalarından itibaren gelişen fabrika hareketliliklerine bakıldığında, aynı durum kendisini göstermektedir. Büyük ölçekli ağır sanayi, metal fabrikalarının işçileri, bütün bu evrelerde toplam işçi sınıfı hareketi içinde öncü sektörler rolü oynamışlardır. Son '85-91 hareketliliği dönemi için de bu geçerlidir. Fakat hareket '91 sonrası hazır olmadığı bir saldırıyla kırıldı. Dağınıklık ve durgunluk, yer yer mevzi direnişlere ve KİT işçilerinin TİS dönemi hareketliliklerine rağmen, '95 sonrası hakim oldu.

Tekstil işçileri, Teksif ve Öziplik-İş'in (Türk-İş, Hak-İş) örgütlü olduğu sınırlı sayıda büyük işletmelerin dışında, sınıf hareketinin '87-91 dalgasını ciddi sayılacak mevzi ve kazanımlarla yaşamadılar. Bu nedenle, '95 yılı sonrası, başta metal ve petro-kimya işkolları olmak üzere geniş ölçekli fabrikaların işçilerinin uğradıkları tensikat, taşeronlaştırma saldırısına maruz kalmadılar. Çünkü sermayenin buna ihtiyacı yoktu. Ama bu durum işkolu proletaryası için bir avantaj oldu. Sınıf hareketinin diğer sektörleri bir durgunluğa girerken, tekstil işkolunda kendiliğinden hareketin doğal gelişimi devam edebildi. Bu durum, konjonktürel olarak son yıllarda, özellikle İstanbul'un Rumeli yakasında büyük tekstil fabrikalarındaki hareketliliklerle tekstil işkolunu önplana çıkarmıştır. Sendikal talepler çerçevesinde, ama kendini dinamik biçimde sürekli yenileyen bir hareketlilik sözkonusudur.

Proletaryanın diğer bölüklerinin, büyük sanayi işletmelerinin işçilerinin (gerek KİT, gerekse özel sektör-) yeni bir hareketlilik dönemine girişin sancılarını yaşadığını görüyoruz. Ve bunun önümüzdeki dönemde, muhtemelen toplumda farklı bir sınıf hareketi tablosu çıkaracağını söyleyebiliriz. Fakat buna rağmen, tekstil işkolundaki hareketlilik, değerlendirilebildiği koşullarda, sınıf hareketinin genel gelişim seyri açısından ciddi bir imkandır. 3-4 bin deri işçisinin Tuzla'da

gösterdikleri dirençin anlamı büyüktür. Ama dönemsel olarak ortaya çıkan olanakları değerlendirmek sorununun çok ötesinde, sayıları milyonlarla ifade edilen tekstil işçilerinin proletaryanın devrim ordusunun saflarına çekilmesi görevi önümüzde durmaktadır. Uluslararası işbölümünün sonucu olarak tekstil işçilerinin proletarya içindeki nicel ağırlığı sorumluluğun önemini anlatmaktadır. Dahası, genç işçilerin işkolundaki yeri, işçi gençliğin dinamizminden beslenecek güçlü bir sınıf hareketi bakımından sektörün önemini gösteriyor. Devrim olmadan kadının gerçek kurtuluşu mümkün değilse, ama kadın kavgada özgürleşmeden de devrim mümkün değilse eğer, kadın işçilerin sektörde tuttuğu yer işçi-emekçi kadının kurtuluşu kavgası için paha biçilmez bir imkandır.

1830 Lyon dokumacılarının ayaklanmasında olduğu gibi, bölük bölük ölümün üzerine yürüyecek bir tekstil proletaryası uzak bir geleceğin sorunu değildir.

Tekstil işkolunda İstanbul-Rumeli yakasının anlamı

Tekstil işkolunun Merter'de gelişiminin başlangıcı 1983 yılıdır. Burada gelişen ve büyüyen işletmelerin bir kısmı '90-91'den itibaren Yeni Bosna, Esenyurt, Çerkezköy-Çorlu hattına ve Anadolu'ya kaymıştır. Merter giderek ticaret ağırlıklı bir merkeze dönüşmektedir. Bu duruma rağmen Rumeli yakasında tekstil proletaryasının yoğunlaşması esas olarak Merter, Yeni Bosna ve Esenyurt bölgelerindedir. Bütün bir bölgede, dahası Ümraniye, Cevizli, Darıca'da giderek gelişen irili ufaklı atölyelere rağmen, saydığımız üç alan tekstil proletaryasının mücadele nabzının attığı yerlerdir. Bu alanlardaki büyük ölçekli tekstil işletmeleri halihazırda tüm ülkedeki tekstil işçilerinin (son dönemlerdeki Antep-Ünaldı'nın çıkışı dışta tutulursa) politik olarak görece en ileri kesimini barındırmaktadır. Bu fabrikalar yüzlerle, yer yer binlerle ifade edilebilecek sayıda işçiyi üretimde biraraya getirmiştir. Yine, İstanbul'un dışıyla kıyaslandığında görece yüksek proleterleşme düzeyi ve proletaryanın kalbi durumundaki bu ilde sınıf mücadelesi süreçlerinin görece ileriliği sözkonusudur. Bu zemin üzerinde, Rumeli yakasında çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmek için sendikalaşma mücadelesinde ortaya çıkmış bir öncü işçi kuşağı sözkonusudur. Bir dizi işletmede sendikalaşma mücadelesinde yer almış, deneyimler edinmiş ve bir başka büyük işletmede yer yer zorlansa da yeniden iş bulduğu ölçüde "kaybolmamış" bir öncü kuşaktır sözünü ettiğimiz. Alanda belli bir vasıfta işgücüne sürekli artan istihdam ihtiyacı, bu öncü kuşağın varlığını belli sınırlar içinde koruyabilmiş olmasının en önemli nedenidir. Sadece son bir kaç yılın; Kaan, Satürn, Öztek, Sun, Özel, Cotton, İmteks, Rubi, Öztek, Ten, Cemtaş vb. direnişlerini hatırlamak, söylenenleri anlamak için yeterlidir. Ve bu direnişlerin öne çıkan unsurları ağırlıklı olarak halen sektörde ve alanda işçi olarak çalışmaya devam etmektedirler. Sürekli yenilenen ve genişleyen bu kuşağın arayışı henüz esasta sendikal düzeydedir. Yaşam koşullarını düzeltmek için girilen sendikal mücadelelerin genelde yenilgiyle sonuçlanmasının ürünü olan ve yenilgilerden yılgınlığa düşerek çıkanlara inat bilenerek çıkan öncü unsurlar, sendikal mücadelelerini zafere götürecek yol ve yöntemleri aramaktadırlar. Doğaldır ki, bu arayışın kendisi nesnelliğiyle politiktir aslında.

Milyonlardan oluşan, fabrikalardan atölyelere, gencinden yaşlısına, kadınından erkeğine, yıkamacısından boyamacısına, dokumacısından konfeksiyoncusuna koca bir tekstil proletaryası; ve bu orduyu isyan için örgütlemekte tutulması gereken halka olarak Rumeli yakasının Merter, Yeni Bosna, Esenyurt'ta yoğunlaşan öncü kuşağı...

Eşitsiz gelişmenin, nesnelliğin dayattığı bu tercih, öznel birikimin imkanlarıyla doğal olarak örtüşmektedir. Komünist öncünün sınırlı güçlerinin anlamlı bir yoğunlaşması ve mevziler tutması böyle mümkündür. Farklı bölgelerde ortaya çıkan güç ve imkanları değerlendiren, ama sözünü ettiğimiz alanda yoğunlaşan bir çalışma temel yönelişimiz olmak durumundadır.

Merter Bölgesi

Rumeli yakasında tekstil işletmeleri, atölyeler halinde hemen hemen bütün semtlere dağılmış olsa da, Merter, Yenibosna ve

Esenyurt bölgelerinin özel önemini vurgulamıştık. Bu üç bölgeden Yenibosna ve Esenyurt çalışmamız için taşıdıkları özellikler açısından birbirine benzerken, Merter bazı farklılıklar göstermektedir.

'83 yılından itibaren tekstilin ilk geliştiği yer olan Merter, şimdi giderek bir ticaret merkezine dönüşme eğilimindedir. İstanbul'un farklı bölgelerinde dahi (Ümraniye, Cevizli, Darıca vb.) yarı yarıya ücretlerle emek istihdam edebilen sermaye, yavaş yavaş Merter'den çekilmektedir. Dört holding Merter dışındaki yatırımları ve faaliyetleriyle birlikte Merter'i de denetlemektedir. Akkanat, Şahinler, Bala ve Örsa, aralarında oluşturdukları kartelin de verdiği güçle, hemen hemen bütün Merter bölgesi işgücü üzerinde tam bir kontrol sağlamışlardır. Fasona çalışan irili ufaklı atölyelerden daha büyük işletmelere kadar, ücret düzeyleri, çalışma saatleri zorunlu mesailer, bu dört sermaye grubunun oluşturduğu kartel tarafından belirlenmektedir. Kartel bu yolla sermayenin iç rekabetinin de önüne geçerek emek sömürüsünü azamiye çıkarmaktadır. Dahası mücadeleci işçiler için oluşturulan kara listeler sözkonusudur.

Merter'in bu durumu, merkezileşen ve proletaryaya karşı blok davranan sermayenin karşısına güçlü bir birlikle çıkmayı zorunlu kılmaktadır. Yenibosna ve Esenyurt bölgesine kıyasla tek tek işletmelerde mevzi tutmak çok daha zor görünmektedir. Sendikal hak kazanımlarının bile karşısına, daha ilk adımda, işletmelerin patronlarının maddi çıkarlarının ötesinde bölgede merkezileşmiş sermayenin politik tutumu çıkmaktadır. Bu durumun kendisi Merter çapında bir genel grev-genel direnişi en basit hak kazanımları için dahi zorunlu kılmaktadır. Konfeksiyon atölye ve işletmelerin gelişen işçi direnişleri karşısında kolay yer ve isim değiştirme imkanları, bütün İstanbul'da çok geniş bir fason üretim ağının varlığı, Merter işçisine üretimden gelen gücünü politik-militan bir tutumla birleştirmeyi dayatmaktadır. Bu yönüyle Merter, Antep-Ünaldı dokuma işçilerinin direnişinden çok şey öğrenmesi, ama politik militan yönüyle onu da aşması gereken bir bölgedir.

Sunteksil, şu an Merter'de örgütlülüğü ile bir ayrık otu gibidir. Çok sayıda devrimci, mücadeleci işçinin emeğiyle yaratılan bu mevzi, Merter ölçeğinde bir genel direnişin bir manivelası olarak kullanılmak zorundadır. Tersi durumda, Suntekstil'in yalnızlığı kendisini de zora sokacaktır. Bilindiği üzere Suntekstil'de şu an TİS görüşmeleri anlaşmazlıkla sonuçlanmış, greve doğru giden süreç başlamıştır. Örgütlülük düzeyine rağmen, Suntekstil işçilerinin önemli bir kısmının ücret düzeyleri Merter genelinin bile gerisindedir. Bu olgu, patronun halihazırdaki uzlaşmaz tutumuyla beraber, yukarda çizmeye çalıştığımız tablo içinde yerli yerine oturmaktadır.

Yenibosna, Esenyurt Bölgesi

Bu bölgelerde kendi sermaye gücü ve üretimi ile ayakta durabilen, dahası fasona iş vererek bir dizi atölyeyi kendisine bağlayan çok sayıda orta ve büyük işletme sözkonusudur. Bunlar genelde Merter'de büyüyen, '90-91'den itibaren bu yeni bölgelere kayan fabrikalardır. Bu iki bölgede de sınıf dayanışması ve birleşik mücadele yakıcı ihtiyaç olmakla birlikte, tek tek fabrikalarda derinleşen bir çalışma ve yoğunlaşma, demek oluyor ki mevziler tutma, ve buradan genele giden bir direnişi örgütleme mümkün ve gereklidir.

Her iki bölgede Teksif ve Öziplik-İş'in örgütlü olduğu Altınyıldız, İGS gibi binlerce işçi barındıran entegre tesisler veya büyük işletmeler vardır. Buralarda çalışma koşulları ve ücret düzeyleri sendikasız yerlerden çok farklı durumda değildir. Sendika temsilcileri genelde patronun bir kolu, ispiyon şebekesi olarak çalışmaktadır. Bu durum fabrikadan fabrikaya belli farklılıklar göstermekle birlikte, bir yönüyle ek bir güçlük anlamına gelmektedir. Tabandan bir hareketlilikle işyeri temsilciliklerini, şube yönetimlerini ve sendikayı sınıf sendikacılığı zemininde devrimcileştirmek gerekmektedir.

İşkolunda talepler

Tekstil işçilerinin bugün temel taktik talepleri az-çok bellidir. Ve bu geniş yığınlarca önemli ölçüde bilinmektedir de. Fakat buna rağmen daha geri kesimleri uyandırmak, bu sorun ve taleplerle düzen arasındaki bağları

işlemek için taleplerin etkin bir ajitasyonu gereklidir.

Sigorta hakkı, zorunlu mesailerin kaldırılması, yasal hak olan 8 saatlik işgününün uygulanması, insanca yaşam için gerekli ücretler, her türlü kötü muamele ve aşağılanmaya son verilmesi, 13. ve 17. maddelerin kaldırılması; bu taktik platformun temel talepleridir. Taleplerin propaganda ve ajitasyonu öncü kuşak nezdinde çözücü mücadele hattının işlenmesiyle güçlü biçimde birleşmek durumundadır. Bu talepler daha genel ve yer yer mevcut sermaye düzenine sığmayan "Herkese iş!" "Çalışanlara işgüvencesi, işsizlik sigortası!", "6 saatlik işgünü, insanca yaşam için gerekli asgari ücret düzeyi" vb. taleplerle birlikte işlenecek bir hattın ifadesidir.

İşyeri temelinde öncüyü örgütlemek

Mücadelesinin sorunlarına yanıt arayan öncü kuşağı sınıf sendikacılığı zemininde bir taktik tutum etrafında birleştirmek bugün tutulması gereken halkadır. Stratejik yönelişiyle uyumlu somut bir taktik tutum, öncü işçi kuşağını birleştirecek ve seferber edecek bir platform yaratabilmek şarttır. Sektördeki hareketliliğin kendisi ve bunun içinde bizim faaliyetimiz, bunun deneyimleri, ortaya böyle bir platformun ilk çerçevesini çıkarmıştır.

Çalışma ve yaşam koşullarını düzeltmek için sendikalaşma çabalarının çoğu durumda sendika bürokratlarına rağmen, inisiyatifi onlara bırakmadan, öncü işçilerden oluşan işyeri komiteleri eliyle yürütecek fiili bir örgütlülük ve dişe diş bir mücadele sorunu olduğunu bilen; üretimden gelen gücünü gerektiği her an (özellikle öncü işçilerin kıyıma uğradığı süreçler) pervasızca kullanan; bunu sermaye ve sermaye devletinin kolluk güçlerinin saldırılarına karşı militan bir karşı duruşla birleştiren; fabrikayla sınırlı mücadele alanının darlığını kırarak kaderinin ve kurtuluşunun diğer işçi-emekçi ve ezilenlerle bir olduğunu bilen; giderek bu çaba içinde sorunun sömürü çarkının yavaşlatılmasından ziyade kırılıp parçalanması sorunu olduğunu bilince çıkaran bir mücadele hattı!.. Taktik platformun ana çerçevesi budur. Bir dizi mücadele ve deneyimin somutlayıp zenginleştireceği, dahası zenginleştirip güçlendireceği bu hat, öncü kuşağının sendikal düzeydeki arayışına verilen yanıttır. Fakat bu yanıt, özünde, nesnel ifadesi ve düzen karşısında duruşuyla politiktir. Fabrika düzeyindeki mücadele, sermayeden öte, sermaye devletiyle hesaplaşma alanıdır. Dahası sınıfın ve ezilenlerin birliği ihtiyacı, sınıflar mücadelesinin genel politik arenasına, iktidar mücadelesi alanına çıkmak demektir.

Tekstil İşçileri Bülteni

Bülten çalışması bu taktik platformun, mücadele hattının, öncü mücadeleci işçilere ulaştırılması ve etrafında kenetlenecek bir platformun yaratılması hedefinin aracıdır. Bu yönüyle sektörün öncü kuşağına malolmak zorundadır. Katkıdan dağıtıma kadar... Onun gerçek bir savaş rehberi olabilmesi buradan geçiyor. Yenilgi ve zaferlerin deneyimlerini taşıyacak, öncü kuşağı etrafında toplarken, giderek daha geri yığınları uyandırıp, mücadeleye çekecek bir bülten çalışmasından sözediyoruz. Merter'den başlayıp yayılacak bülten irtibat büroları aracılığıyla varolan sendikal örgütlülükleri devrimcileştirecek, örgütsüz yığınları sınıf sendikacılığı ekseninde sendikalarda örgütleyecek bir çalışmaya girmek durumundayız.

Tekstil işçilerinin sorunlarının, mücadele yol ve yöntemlerinin tartışılacağı, bu zeminden hareketle, mümkün olduğu ölçüde bölgelerde işyerlerinden gelen öncü işçilerden oluşacak koordinasyon komitelerinin oluşturulacağı bir "tekstil işçileri kurultayı"nı yaz başında toplamayı hedeflemeliyiz. Kurultay çalışması biteviye uzayacak bir süreç değil, ara bir hedef olarak, araç olarak planlanmak, mücadele sorunlarının tartışıldığı gerçek bir platform olmak durumundadır.

Gerek bülten, gerekse kurultay çalışması, öncü kuşağın ve sınıfın birliğini sağlama çabası içinde, farklı siyasi anlayışların muhtemelen kendilerini dayatmalarından kaynaklanacak sorunlarla yüzyüze gelecektir. Bizim bu sorunlar karşısındaki tutumumuz, siyaset yasakçılarının, reformistlerin kendine güvensiz, küçük hesapçı tutumlarına benzeyemez. Her türlü zorluk ve olumsuzluk, gerek fabrika

gerek daha genel platformlar düzeyinde, büyük bir olgunluk ve özgüvenle aşılabilir ancak. Eğer gerçekten bizim strateji ve taktiklerimiz, emek sermaye çelişkisi üzerinde şekillenen modern toplumun sorunlarına tek devrimci yanıt ise; bizlere düşen, olgun, özgüvenli, soluklu ve esnek bir tutumdur. Ayrılıkları ve ayrışmaları somut süreçler, mücadelenin yakıcı ihtiyaçları üzerinden yaşamak ve yaşatmak, politikayı onların hayatlarındaki karşılıklarıyla geniş işçi yığınlarına maletmek, bunun dışındaki kısır ve sahte "politik" tartışmaları elinin tersiyle itmesini bilmek, işte yapmamız gereken bunlardır.

Ne bülten ne de kurultay çalışması, varolan sendikal örgütlülüklere alternatif, onu dışlayan çalışmalar olarak görülebilir. Örgütsüz yığınları sendikalarda örgütleyecek, varolan kof örgütlenmeleri devrimcileştirecek, giderek sendikal mevzileri de tutacak bir sınıf sendikacılığı çalışmasıdır sözü edilen.

Parti, sınıf politikası ve sınıf sendikacılığı

Tekstil işçilerine önerdiğimiz taktik platform, elbette bizim örgütsel çalışmamızın tamamı değildir. Öncü kuşağın etrafında birleşeceği hat ve çalışmanın dışında, EKİM'in kendi örgütsel ve çeper güçleriyle buna paralel yürüteceği bir politik çalışma mutlak zorunluluktur. Hedef alınan fabrikalara daha genel politik süreçler üzerinden yapılacak politik müdahaleler bunun bir ayağıdır. Dahası taktik platformun gerçek anlam ve gücüne ulaşması, giderek öncü kuşağın, eşiğinde olduğumuz komünist partimizde örgütlenmesi demektir. Beraber iş yapabilmek ve yol açmak, doğal olarak hergün yenilenen ve genişleyen öncü kuşağın en ileri ve direngen öğelerinin saflarımızda toplanmasına yolaçacaktır. Geniş işçi yığınlarının gündelik mücadelelerine önderlik etmek, bunu sınıfın sosyalist iktidarı mücadelesine bağlamak ve bizzat bu çabanın ürünü ve yeniden bir üst düzeyde örgütleyeni olarak öncüyü saflarımızda örgütlemek... Yürünecek yol budur.

Açık, yarı-açık ve gizli çalışmayı yaratıcı biçimde birleştirecek, mücadelenin binbir yol, yöntem ve aracını birbirine bağlayıp, genel hedefler doğrultusunda kullanacak, "denizde balık olacak" bir çalışma... Olması gereken ve olacak olan budur.

Hareketimiz, çıkışından itibaren kendi görev ve sorumluluklarını hiçbir zaman kendi gelişme ihtiyaçları üzerinden anlayıp anlatmadı. En güç koşullarda dahi, kendini devrimin sorumlulukları karşısında konumlandırdı. '94'ten bu yana biriktirdiğimiz güç, deneyim ve imkanlar üzerinden zorlanarak da olsa bugüne geldik. Hedeflerimiz ve birikimimiz tekstil alanı ile sınırlı değildir. Şimdi gerçek bir öncü parti niteliği kazanmanın her bakımdan eşiğindeyiz. Bunu, toplumun içinden geçtiği evrenin gereklerine ve imkanlarına uygun bir tempo ve güçle başarmak, sınıflar mücadelesi arenasına sürükleyen, giderek belirleyen bir politik odak olarak çıkmak; gündemimiz budur. Gelişmenin mantığını bilenler için bu güç değildir, artık yalnızca bir sorumluluk işidir.

Tekstil işçileri proletaryanın kurtuluş kavgasında yerlerini alacaklardır!

Yaşanmış pratiklerin en ilerisi olan bolşeviklerin pratiğini yakalayıp aşacak partili kavga günlerimiz tarihte, partimiz savaşın ateş hattında yerini alacaktır!

Gelen isyan günlerine, gelen partili kavga günlerine bin selam!

Kerem CENK-Savaş CAN

Siyasal Gelişmeler ve İşçi Hareketi

EKSEN YAYINCILIK

Gençlik hareketine devrimci önderlik sorunu

Geçtiğimiz yılın eylemlilikleri öğrenci gençlik hareketindeki yeni bir canlanmanının ilk işaretlerini vermişti. DTCF işgaline kadar canlılığını koruyan hareketlilik daha sonraki dönemde belli bir gerileme yaşadı. Bu gerileme yükselmeye başlayan hareketteki bir kırılmayı değil, harekete müdahale alanındaki bir zayıflığı anlatıyordu. Devrimci gençlik, yakıcı hale gelmiş taleplerin itilim kazandırdığı hareketliliği doğru bir bakışaçısıyla kucaklayarak ileriye taşımayı başaramadı. Ancak bu yılın alternatif açılışları, 6 Kasım eylemlilikleri, faşist saldırılara karşı yükseltilen tepkiler gençlik alanındaki mücadele dinamiklerinin zayıflamadığını, bu dinamiklerin etkin bir müdahale ile harekete geçirilebileceğini de tüm açıklığıyla ortaya koydu.

Ancak dün olduğu gibi bugün de gençlik hareketine devrimci önderlik sorunu temel bir sorun olmaya devam ediyor. Bu alandaki boşluk ne yazık ki doldurulamamış, geçtiğimiz yıl geriletilen reformist etkinlik, bu yıl yeniden belli bir güç kazanabilmiştir. Son 6 Kasım eylemliliklerinde reformistler küçümsenemeyecek bir etkinlik ortaya koyabilmişlerdir.

Fakat sorun hiç de reformist etkinlikle sınırlı değildir. Zira sorun yükselen hareketliliğin reformistler tarafından geriye çekilmesinden çok, devrimci gençliğin geçtiğimiz dönemde harekete geçirebildiği gençlik kesimlerinden dahi kopukluğu sorunudur. Ayrıca bugüne kadar harekete geçirilebilenlerin gençliğin oldukça sınırlı bir kesimi olması da sorunun en önemli yanını oluşturmaktadır. Geniş gençlik kitlelerine ulaşmak, dipten dibe biriken tepki ve hoşnutsuzluğu açığa çıkarmak ve devrimci kanallara akıtmak en temel sorun olarak orta yerde durmaktadır.

Nitekim "Susurluk kazası"yla birlikte ortaya yere serilen pisliklere, çeteleşen ve mafyalaşan devlet gerçeğinin tüm çıplaklığı ile dışa vurmasına rağmen, bugün henüz öğrenci gençlik alanında anlamlı bir hareketlilik geliştirilememiştir. Bunu ne gençliğin duyarsızlığıyla ne de apolitikliğiyle açıklamak mümkündür. Bu, devrimci önderlik boşluğunun doldurulamaması, mevcut dinamiklerin akacağı mücadele kanallarının açılamaması ile ilgili bir sorundur.

Oysa, devrimci müdahale imkanlarının alabildiğine arttığı bir dönemden geçiyoruz. Günden güne biriken tepki ve hoşnutsuzluğu mücadele kanallarına akıtacak etkin bir devrimci önderlik pratiği büyük bir önem taşıyor. Fakat bunu yapabilmek, öncelikle zayıflık alanlarını doğru teşhis etmekten ve ona uygun bir müdahalede bulunmaktan geçiyor.

Zayıflık alanı doğru tespit edilmelidir

Gençlik kitlelerindeki mücadele potansiyelini açığa çıkarmak, onları devrimci bir çizgide harekete geçirmek ve örgütlemek, herşeyden önce doğru bir bakışaçısına sahip olmayı ve zaafiyet alanlarını doğru bir biçimde tahlil edebilmeyi gerektirir. Ancak bugün mevcut duruma ilişkin tartışma ve değerlendirmeler, devrimci gençliğin, hem kendi zaaf ve zayıflıkları hem de gençlik hareketinin gerçek sorunları ve mücadelenin ihtiyaçları konusunda, tam bir kafa karışıklığı içinde bulunduğunu göstermektedir. Gençlik hareketinin mevcut durumuna ilişkin olarak ya olumlu bir tablo çizilmekte ya da nedenleri doğru bir biçimde irdelenemeyen bir "tıkanıklık" tespiti yapılmakta ve bunun üzerinden çözüm önerileri üretilmektedir.

Gençlik hareketinin, geçen yıl yaşanan canlanma üzerinden bakıldığında, bu yıl daha geri bir düzeyde seyrettiği açık bir gerçekliktir. 6 Kasım boykotlarının göreli başarısı, faşist saldırılara karşı ortaya konulan tepkiler, bu gerçeği değiştirmemektedir. Ama bu geri düzey,

daha önce de vurguladığımız gibi, potansiyel dinamiklerin gerilemesini değil, açığa çıkan olanakların değerlendirilememesini anlatmaktadır. Özellikle devrimci gençlik grupları, geçtiğimiz yıl devrimci müdahaleye yanıt veren kesimleri kucaklama, onları ileri çekerek böylece daha geri kesimleri de harekete geçirme başarısını gösterememişlerdir. Zira gelişen harekete müdahale "eylemler" üzerinden kitlelere seslenmenin ötesine geçememiş, eylemlilikler sonrasında bizzat kitle çalışması üzerinde yükselen etkin bir müdahale pratiği sergilenememiştir. "İşgal", "eylem" "direniş" vb. üzerine oturan, esas olarak bunun üzerinden hareketin ilerletilebileceği yanılsamasına dayanan bir bakışaçısı öne çıkabilmiştir.

Kitle hareketliliğinin kitlelerin devrimci eğitiminde oynayacağı rol üzerine bir tartışma yürütmek kuşkusuz ki anlamsızdır. Ama hiçbir kitle eyleminin tek başına kitleleri dönüştürüp devrimcileştirmeyi başaramayacağı, bunun kendiliğinden yaşanamayacağı da unutulmamalıdır. Eylemlerin başını çekenler, ona "bu anlamda" önderlik edenler devrimciler olsa bile... Özellikle bu noktada kitle hareketliliğine "devrimci müdahale" olgusu doğru anlaşılmak durumundadır. Çağrılara yanıt veren kitlelerle "eylemler" üzerinden kurulan bağ daha sonraki süreçte devrimci müdahale ile süreklileştirilemiyorsa, hareketi ilerletmek mümkün değildir. Böyle bir hareketlilik güçlü bir dalga olarak ortaya çıksa bile, gündelik ve sistemli bir politik müdahale ile kitlelerin bilinci geliştirilemiyorsa, hareketlilik kaçınılmaz olarak geriye düşecektir.

Burada sık sık altını çizdiğimiz sistemli ve ısrarlı bir tarzda yürütülecek propagan-ajitasyon ve siyasal teşhir faaliyetine dayanan etkin bir kitle çalışmasının önemi ortaya çıkmaktadır. Ne var ki son derece dar ve yüzeysel bir biçimde kavranan sorunlardan birisi de budur. Eylemlilik dönemlerine sıkışan değil, gündelik olarak süren bir faaliyet olmak durumundadır bu. Çok sayıda afiş-pul yapmayı, çok sayıda gazete-bildiri dağıtmayı ve belli dönemlerde kampanyalar örgütlemeyi kitle çalışması olarak görmek mümkün değildir. Kitlelerle yüzyüze gelmeden, onların verili düzeylerini gözeterek ileri çekmeye çalışan bir müdahale tarzını geliştirmeden, onları ilgilendiren sorunları, öne çıkan talepleri gözetmeden yapılacak genel bir propaganda ve ajitasyon faaliyetinin etkisi son derece zayıf olacaktır. Eğer bir alanda ya da birimde çok sıradan bile olsa öne çıkan bir sorunu anında değerlendiremiyor, ortaya çıkan tepkileri geliştirip bunlara bilinçli ifadeler kazandırmayı ve bu doğrultuda onları harekete geçirmeyi başaramıyorsak, politik gündem ile öğrenci kitlelerinin somut güncel istemleri arasındaki bağı doğru bir biçimde kuran bir politik faaliyeti sistemli bir tarzda yürütemiyorsak, burada devrimci bir kitle çalışması pratiğinden sözetmek mümkün değildir.

Kitleleri etkilemenin ve harekete geçirmenin çok değişik yol, yöntem ve araçları vardır. Söylemde kabul edilen, ama pratiğinde en zayıf kalınan alanlardan biri de budur. Oysa bunları etkin ve yaratıcı bir tarzda kullanmadan mücadeleyi geliştirmek ve daha geniş kesimleri etkilemek mümkün değildir. Kitleleri harekete geçirme sorununa "işgal", "eylem", "gösteri", "direniş" vb. üzerinden bakan ve bu zeminde darlaşan bir önderlik tarzı, kaçınılmaz olarak, kitlelerin ileri kesimlerini devrimcileştirme, geri kesimlerini hareketin içine çekme başarısı gösteremeyecektir.

Geçtiğimiz yıl ortaya çıkan devrimci müdahale olanaklarının neden değerlendirilemediği, harekete geçirilen unsurların neden kucaklanamadığı, reformistlerin yeniden nasıl güç kazanabildikleri noktasında devrimci gençlik bugün hala da yeterli bir açıklığa sahip değildir. Örneğin geçtiğimiz yılın eylemlilikleri değerlendirilirken,"6-7 Mart uyarı boykotları"nın başarısızlığı, "sürecin öznel yanları" ve kimi devrimci gençlik gruplarının boykot eylemine sahip çıkmaması üzerinden açıklanabilmektedir. Ya da, "istemler formüle edilemeyince" "hak alma mücadelesi önemli bir darlaşma yaşadı" denilebilmektedir. Burada son derece çarpık ve dar bir kavrayış vardır. Kuşkusuz mücadele belli istemler üzerinde yükseltilir. Bunların doğru bir tarzda formüle edilmesi de büyük bir önem taşır. Fakat en mükemmel bir istemler listesi ortaya koysanız bile, kitlelerle nasıl bulaşabileceğiniz, onları nasıl etkileyip mücadeleye çekebileceğiniz ve formüle ettiğiniz istemler doğrultusunda nasıl harekete geçirilebileceğinz konusunda yeterli

açıklıklara sahip değilseniz, bir adım bile ileri gidemezsiniz.

"Tıkanıklık" örgütlenme modelleri ile aşılamaz

Açıktır ki bugün, taşıdığı mücadele dinamiklerine rağmen, gençlik hareketinin verili durumu üzerinden olumlu bir tablo çizmek mümkün değildir. Ne var ki bundan hareketle gençlik hareketinin yaşadığı bir "tıkanıklık"tan sözetmek, bunu öne çıkarmak, gerçek zaaf alanını gizleyen bir tespit işlevi görür. Elbette ortada bir "tıkanıklık" vardır. Fakat bu daha çok, mücadele potansiyellerini açığa çıkaramamak, gençlik kitleleriyle birleşememek noktasında yaşanan bir tıkanıklıktır. Yani temel zaaf bir önderlik zaafıdır, devrimci gençliğin kendi zaafıdır. Ama bu "tıkanıklık", hiç de tartışmalarda sık sık vurgulandığı gibi, gençliğin geniş kesimlerini kucaklayacak bir takım taban örgütlenmelerinin yaratılamamış olmasından doğuyor değildir.

Geçmişte "dernekler", "merkezileşme" vb. üzerinden dar bir alana sıkışan örgütlenme sorununa ilişkin tartışmalar, bir süredir yeniden öne çıkmış bulunmaktadır. Hareketin "tıkanıklığı" sorunu tartışılırken öne sürülen argümanlardan en önemlisi, gençliğin örgütsüzlüğü, onun mücadele potansiyelini açığa çıkaracak örgütlenmelerden yoksun olmasıdır. Kimileri "dernekler"i, kimleri "meclisler"i öne çıkarmakta, gençliğin örgütlenmesi sorunu bu "modeller" üzerinden çözümlenmeye çalışılmaktadır. (Burada reformistler tartışmamızın dışındadır). Örneğin, *Özgür Gençlik*'e göre birleşik mücadelenin buluşacağı tek adres derneklerdir. *Kurtuluş Yolunda Devrimci Gençlik*'e göre ise sürecin dayattığı örgütlenme modeli "meclisler"dir.

Bu tartışmalara, örgütlenme mücadele ilişkisini yanlış bir biçimde kuran, bu ikisi arasındaki diyalektik bağı gözden kaçıran bir bakışaçı egemendir. Mücadelenin geldiği düzeyin, onun ihtiyaçlarının dayattığı örgütsel biçimler değildir tartışılan. Örneğin "meclisleri" savunanlar sorunu derneklerin "tıkanması" ya da "itibarını kaybetmesi" üzerinden koymakta, bunu da derneklerin geniş kitleleri kapsama özelliğinden yoksun olmasıyla açıklayabilmektedirler. Bunun karşılığında önerdikleri ise, gelişen bir hareketin ihtiyaçlarına yanıt verecek örgütsel biçimler değil, öğrenci kitlelerinin geniş kesimlerinin verili geriliği üzerine oturan "meclis" türü örgütlenmeler olmaktadır

Belli mücadelelerle kazanılmış "dernekler" gibi mevzilerin bugüne kadar geliştirilememesi bir yana, neden giderek güç kaybetmiş olduğu sorusunun yanıtı doğru bir biçimde verilemediği sürece, gençliğin örgütlenmesi sorununa sağlıklı çözümler üretmek mümkün değildir. Bu durumu devrimci gençlik grupları arasındaki kısır çekişmeler, rekabetçilik vb. tali etkenlerle açıklamak yalnızca işin kolayına kaçmaktır. Ya da derneklerin "geniş kitleleri kucaklayacak yapıda" olmadığını söylemek, hatta bu iddiayı "düşmanın bile dernekleri aşıp, en azından model olarak daha tabana yönelik modeller önerdiği" türünden sözlerle güçlendirmeye çalışmak, biçim olarak doğru gibi görünse de, örgütlenme alanındaki başarısızlığın gerçek nedenlerini saptırmaktadır. Zira politik muhteva taşıyan asıl sorunları örgütsel biçimlere ilişkin bir tartışmayla örtmektedir. Elbette bunu en uygun örgütsel biçimlerin işlevini, kitleleri kucaklama ve harekete geçirmedeki önemini küçümsemek için söylemiyoruz. Öyle durumlar olur ki, sorun gerçekten burada düğümlenebilir. Ama mevcut durumda asıl sorun bu değildir. Öncelikle şu sorulara doğru yanıtlar vermek durumundayız. Geniş gençlik yığınlarının örgütsüzlüğünün **temel nedeni** uygun örgüt modellerinin bugüne kadar yaratılamamış olması mıdır? Dernek türünden örgütsel yapılanmalarda onlara "söz ve karar hakkı tanımadığı", bunlar "geniş kitleleri kucaklama" özelliği taşımadığı için mi gençlik kitleleri "dernek" modeli örgütlenmelerden uzak durmaktadırlar? Bu sorular daha da çoğaltılabilir.

Bir kez tartışma "örgütlenme modelleri" üzerine oturan ikilemlerden çıkarılmak durumundadır. Ne dernekler bugünkü biçimiyle işlevlidir, ne de gençliğin örgütlenme sorununun "meclisler" üzerinden çözülmesi mümkündür. Gençliğin örgütlenmesi, ne onların bir takım gevşek ve geri örgütlenmelerde biraraya getirilmesi ne de bugünkü dernek yapılanması üzerinden başarılabilir. Zira mevcut derneklere de bugünkü halleriyle demokratik kitle örgütleri

demek mümkün değildir. Ama bu son söylenen derneklerin gereksizliğini de anlatmıyor. Dernek yasal bir mevzidir. Bunun ötesinde onu bir "model" olarak tanımlamak çok anlamlı değildir. Bu mevzinin nasıl kullanılacağı, ne tarzda örgütleneceği tümüyle bizi ilgilendiren bir sorundur. Siz bir derneği pekala ÖTK tarzında da örgütleyebilir, dernek mevziini kullanarak sımf-anfi temsilcilikleri oluşturabilirsiniz. Yani bu yasal mevzi üzerinden "taban örgütlenmeleri" yaratabilir, onu öğrenci gençliğe "söz ve karar hakkı"nı tanıdığınız yapılara da dönüştürebilirsiniz. Ama böyle bir örgütlenmenin geliştirilen bir mücadelenin üzerine oturması koşuluyla... Alanlarda buluşulan gençlik kesimlerinin etkin ve sürekli bir devrimci müdahaleyle ileriye çekilebilmesi koşuluyla... Bunu yapamadığınız bir noktada ise hangi modeli denerseniz deneyin sonuç alamazsınız.

Asıl sorun gençliğin geniş kesimlerini kapsayacak taban örgütlenmelerinin yaratılamamış olması değil, bu tür taban örgütlenmelerini yaratacak etkin bir devrimci kitle çalışması pratiğinin örgütlenememiş, mücadelenin bu temelde yükseltilememiş olmasıdır. Yani sorun, gençlik kitleleriyle birleşmeyi başarabilecek doğru perspektifler, bu perspektifleri yaratıcı bir biçimde pratiğe taşıyacak doğru bir önderlik tarzı, kısacası devrimci önderlik sorunudur. Gençlik eylemlerindeki göreli kitlesellik üzerinden, eyleme dönüşen bilincin örgütlülüğe dönüştürülemediğinden sözedilmektedir. Tüm sorun da burada yatmaktadır. Bu henüz son derece sınırlı bilinç etkin bir müdahale ile ileri çekilemediği koşullarda, örgütsel ifadesini de bulamamaktadır. Eylem çağrılarına yanıt veren kitleler "harekete geçirilen" değil, çok değişik etkenlerle "harekete geçen" kitlelerdir.

Devrimci önderlik alanındaki zayıflığı bir takım örgütlenme modelleri ile aşmak mümkün değildir. Devrimci önderlik pratiği kendisini ortaya koyamadığı, mücadelenin her türlü araç, yol ve yöntemini yaratıcı bir tarzda kullanarak geniş kitlelere ulaşmayı, onları etkilemeyi ve harekete geçirmeyi başaramadığı sürece, deneyimlerden süzülmüş en ideal örgütlenme modelleri bile işe yaramayacaktır.

Açıktır ki sorun şekilsiz kitlesel örgütler yaratmak değil, gelişen bir mücadeleyi ileriye taşımayı hedefleyen mücadele araçlarını örgütleyebilmektir. "En geniş katılım", "kapsayıcılık" türünden argümanlar üzerinden yürütülen bir tartışma yalnızca havanda su dövmeye hizmet etmektedir. Biçim olarak ne kadar geniş kitleleri kapsamaya müsait görünürse görünsün, gelişen bir mücadelenin üstüne oturmayan hiçbir örgütlenme varlığını sürdürme olanağı bulamayacaktır. Önemli olan gevşek kitlesel örgütlenmeler değil, akademik-demokratik zeminde bile olsa, gerçek mücadele örgütleri yaratmaktır. "Meclis" türünden verili geri düzeye seslenen masa başı projesi örgütlenmelerin ise bu işlevi yerine getiremeyeceği açıktır.

Her geçen gün büyüyen bir mücadele potansiyelinden sözediliyorsa eğer, bu potansiyeli harekete geçirmenin yol, yöntem ve araçlarını kullanarak yaratıcı bir devrimci önderlik pratiğini geliştirmek gibi temel bir görev ve sorumluluk durmaktadır önümüzde. "Örgütlenme modelleri" alanına sıkışan ve bunu öne çıkaran bir bakışaçısı yalnızca gerçek sorunların üzerinin örtülmesine hizmet edecektir.

Devrimci taktikler sorunu ve boykot taktiği

Gençlik hareketinin geliştirilmesinin suni ve iradi zorlamalarla başarılamayacağı, gençlik hareketinin verili düzeyi ve nesnel gelişme süreçleri dikkate alınmadan doğru bir önderlik pratiği sergilenemeyeceği açıktır. Mücadele potansiyelini açığa çıkarmak ve harekete geçirmek, tek başına genel planda doğru perspektiflere sahip olmakla başarılamaz. Bu herşeyden önce alana ilişkin özgün politikalar geliştirmekle mümkündür. Özgün politikalar geliştirmek ise, alanın ve birimin özgün taleplerini alt alta sıralayarak bunun propagandasını yapmaktan değil, kitleleri bu doğrultuda harekete geçirecek, bu hareketlilik içinde onları ileri çekecek bir önderlik pratiğini geliştirebilmekten geçer. Fakat devrimci önderlik politika ve taktiklerini saptarken kitlelerin verili düzeyi ile öznel iradi çabaların sınırları konusunda açıklığa sahip olmak zorundadır.

Devrimci gençlik gruplarının en önemli zayıflık alanlarından biri de bu noktada ortaya

çıkmaktadır. Döneme özgü politika ve taktikler saptanırken, gelişen hareketin niteliği ve kapsamı, hareketliliği yaratan dinamikler, kitlelerin örgütlülük düzeyi, devrimci önderliğin mevcut durumu vb. konusunda açık bir kavrayışa sahip olunmadığı için, hareketi bir üst noktaya sıçratmanın her seferinde daha ileri eylem biçimleri ile mümkün olacağı türünden çarpık bir bakış ortaya çıkabilmektedir. "Süresiz ve aktif genel boykot" taktiği buna çarpıcı bir örnektir. Gençlik hareketinin henüz yeni bir "çıkış" yaptığı, geçmişle kıyaslandığında anlamlı bir kitlesellik yakalanmış olsa bile halihazırda gençlik kitlelerinin sınırlı bir bölümünü kapsadığı, devrimci gençlik gruplarının önünde çağrılarına yanıt veren kitleleri kucaklayarak onları örgütleme ve geniş gençlik kitleleriyle buluşma gibi son derece önemli bir görevin durduğu bir süreçte kalkıp "süresiz ve aktif genel boykot" taktiğini öne sürmek, üstelik bunu kısa süreçte gerçekleştirilebilecek bir eylem biçimi gibi sunmak, gerçeklerden kopmaktır. Bu, kitle hareketliliğine ve mücadele biçimlerine bakışta tam bir kafa karışıklığının ifadesidir.

Mücadele ve eylem biçimlerinin masa başında saptanamayacağı, öznel iradi çabaların belli sınırları olduğu, bu sınırların da kitle hareketinin verili düzeyi tarafından belirlendiği unutulmamalıdır. Kaldı ki sorun yalnızca kitle hareketinin verili düzeyi de değildir. Buna bağlı olarak öznel planda da (devrimci önderlik alanında) belirgin bir zayıflık sözkonusudur.

Geniş gençlik kitlelerini ilgilendiren "süresiz ve aktif bir genel boykot"u örgütlemek ile eylem çağrılarıyla kitlelerin nispeten ileri kesimlerini harekete geçirmek arasında önemli farklılıklar vardır. Gençlik kitlelerinin halihazırda ulaşılamayan geri kesimlerini böyle bir eylemliliğin içine çekmek sürekli bir "genel boykot" ajitasyonuyla başarılamaz. 6 Kasım boykotları türünden eylemler burada bir yanılsamaya yol açmamalıdır. Kitleler bir ya da bir kaç günlük boykotların pasif katılımcıları da olabilirler. "Genel boykot" ise düzene karşı devrimci duruşu gerektiren ileri bir eylem biçimidir. Kitlelerin daha geniş kesimleri bir dizi mücadeleler içinde ileriye çıkmadan, devrimci önderliğin etki alanına girmeden, devrimci önderlik bu mücadeleler içinde kendini kanıtlamadan, böyle bir taktik şiarın gençlik kitleleri nezdinde pratik karşılığının bulması çok güçtür. Düşününüz ki, bizzat işçi sınıfı saflarından yükselen ve yıllardır atılan "Genel grev-genel direniş!" şiarı, sendika ağalarının önderliği koşullarında, ancak "pijamalı soytarılık" olarak anılan "3 Ocak" türü eylemlerde pratik karşılığını bulabilmektedir. "Süresiz ve aktif genel boykot!" şiarına kendilerine bu kadar kolay kaptıran genç yoldaşlarımız, dönüp "*20 Temmuz Dersleri*"nde bu çerçevede ortaya konulanları yeniden incelemek durumundadırlar. *

Devrimci militan pratik sorunu

Hedefimiz devrimci militan bir gençlik hareketi geliştirmektir. Sermaye diktatörlüğünü geriletmenin, reformizmin etkinliğini kırmanın yolu buradan geçmektedir. Nitekim, daha çok "işgal", "direniş", "gösteri" çağrıları üzerinden geliştirilen önderlik pratiğine yön veren de hareketi militanlaştırmak kaygısı olmaktadır.

Fakat tam da bu noktada gözardı edilen ve taktik planda yeterince gözetilmeyen bir başka sorun karşımıza çıkmaktadır. Kitlesel eylemleri militan bir çizgide geliştirmek, kitlelere henüz hazır olmadıkları eylem biçimleri önerilerek ya da devrimci gençliğin öncü ileri kesimleri tarafından bunun pratiği sergilenerek başarılamaz. Hareketliliğin kitlesel temelini geliştirmek kaygısı ile devrimci militan pratik arasındaki denge iyi kurulmak durumundadır.

---

* Geçtiğimiz yılın eylemlilikleri içinde, Ekimci Genç Komünistler, güçlerinin ve olanaklarının tüm sınırlılığına rağmen, bir önderlik iddiasıyla ortaya çıkmışlar ve anlamlı bir pratik sergileyebilmişlerdir. Fakat onlar da yukarıda eleştirisi konusu edilen kimi zaaf ve zayıflıkların bir parçası olabilmişlerdir (DTCF işgali ve boykot taktiği). İdeolojik perspektiflerimizin tam olarak içselleştirilememesinin ve deneyimsizliğin yolaçtığı bu zayıflıklar kuşkusuz ki genç yoldaşlarımızdan çok hareketimizi ilgilendiren bir sorundur. Ekimci Genç Komünistler sözkonusu zayıflıkları aşabilecek bir birikime ve iddiaya sahiptirler. İdeolojik-siyasal donanım ve alana ilişkin özgül politikalar üzerinden yürütülecek etkin bir politik kitle çalışması sorunun çözücü halkasıdır.

Kuşkusuz devrimci öncü her zaman önde ve ileride olacak, ama kitlelerle arasındaki mesafenin açılmaması için de gereken politik esnekliği gösterecektir.

Örneğin geçen yılki DTCF işgali bu noktada sorgulanabilmelidir. Bu eylemde sergilenen militan tutum kendi içinde kuşkusuz anlamlıdır. Ama yönü Çankaya'daki Rektörler Toplantı'sına çevrilmiş kitlesel bir eylemlilik sözkonusu iken, esas olarak devrimci hareketin ileri öncü unsurları ve taraftarlarının katılımı ile gerçekleşebilecek bir işgal eylemine girişmek, devrimci önderlik pratiği açısından hatalı bir tutumdur. Politikleşmiş unsurların polis saldırısına karşı dişe dişe bir mücadele içine girmesinin fazla bir güçlüğü yoktur. Asıl sorun kitleleri böyle bir pratiğin içine sokabilmektir. Devrimci öncülük esas olarak kendisini kitlesel bir militan karşı koyuşu örgütleme noktasında ortaya koymalıdır. Kitlelere yönelen terör karşısında yine en önde öncü devrimci güçler savaşacaklardır. Ama kitlelerle birlikte, onlardan kopmadan...

Gençlik hareketinin yeni yeni canlanmaya, devrimci hareketin etkilediği dar bir kesim dışında arayış içinde olan bir kesimin de devrimci çağrılara yanıt vermeye başladığı bir süreçten geçilmektedir. Bu kesimleri etkileyerek ileri çekmek, hareketin hala da dar olan kitlesel temelini geliştirmek gibi ciddi bir problem orta yerde durmaktadır. Tam da bu noktada henüz kazanılmamış kesimlerden kopmaya, daha geri kesimleri ile olan mesafeyi açmaya yol açacak eylem biçimlerini öne çıkarmak, genişleyen devrimci müdahale olanaklarının doğru bir biçimde kullanılamamasına neden olacaktır. Kuşkusuz bu söylenenlerden, içinde bulunduğumuz süreçte "işgal" türü bir eylem biçiminin her durumda yanlış olacağı sonucu çıkarılmamalıdır. Sorun kesinlikle bu değildir. Sorun; böyle bir eylem biçimini kendi içinde özel zorlamaların konusu etmemek, fakat uygun ortam ve fırsat doğduğunda ise onu özel bir inisiyatif ve militanlıkla değerlendirmesini bilebilmektir.

Sorun ancak devrimci bir kitle çalışması pratiği içinde aşılabilir

Tartıştığımız sorunlar bugün yalnızca gençlik alanına özgü değildir. Tersine bunlar; devrimci hareketin genelinde yaşanan sorunların gençlik alanına kendine özgü biçimlerde yansımalarıdır. Kitlelerden kopukluk, kitleleri etkilemenin ve harekete geçirmenin yol, yöntem ve araçlarını yaratıcı bir biçimde kullanma noktasında yaşanan tıkanıklık, devrimci bir tarzda aşılamamaktadır. Kimi devrimci akımların şahsında sol taktikler ya da sol bir eylem çizgisi hareketi ilerletmenin bir yolu gibi görülürken, kimileri de sağ reformist, kitle kuyrukçusu bir çizgiye kayarak sorunu aşabileceklerini ummaktadırlar. Bu sağa ve sola savrulmaların gerisinde ise açıktır ki ideolojik bir bakışaçısı sorunu durmaktadır.

Sağlam bir ideolojik bakış sorunları devrimci bir tarzda aşmanın en temel güvencesidir. Fakat tek başına bunun yeterli olmayacağı, sağlam bir ideolojik bakışaçısının doğru devrimci müdahale tarzını geliştirmenin hazır reçetelerini sunamayacağı da bilinen bir gerçektir. Bu sorunlar ancak ve ancak doğru ideolojik perspektiflerin yön vereceği etkin ve yaratıcı bir devrimci kitle çalışması pratiği içinde çözülebilecektir.

***

Gençlik hareketinin bugünkü sorunları, örgütlenme alanındaki ihtiyaçları, hareketin ileriye çekilmesini kolaylaştıracak somut taktik çözümler üzerinde durmaya devam edeceğiz.

Devrimci Gençlik Hareketi

Genişletilmiş 2. Baskı

EKSEN YAYINCILIK

DİSK'in 30. kuruluş yıldönümü etkinlikleri

Reformist barikatları aşmalıyız

1967 yılında kurulan DİSK, '60'lı yıllarda yükselen devrimci sınıf mücadelesinin bir ürünü olarak doğmuştur.'70'li yıllar boyunca da süren bu mücadele ve direniş geleneği ile işçi sınıfının mücadele tarihine önemli katkılar yapmıştır. Sendikaya egemen reformist önderliğe rağmen, dişe diş mücadelelerle, bedeller ödeyerek yazılan bir tarihtir bu. 15-16 Direnişlerinin, Tariş'lerin, DGM boykotlarının, grev okullarının, nice kararlı direniş ve gösterinin gerçek sahibi olan militan bir öncü işçi kuşağıdır bu tarihi yazan. Ancak '80 sonrasında, bu mücadeleci geçmişine yabancılaşan, işçi sınıfının çıkarlarına sahip çıkamayan bir düzen sendikasına dönüştü DİSK. Bugün, '92 Ören Tezleri'nde temelleri atılan "çağdaş sendikacılık" anlayışıyla, mücadelenin ihtiyaçlarına bütünüyle sırtını dönen bir DİSK duruyor karşımızda.

Bu yıl DİSK'in 30. kuruluş yıldönümü çerçevesinde bir dizi etkinlik gerçekleştirildi. İşçilerin katılmadığı, sosyalist basın çalışanlarının içeri alınmadığı, ama faşist rejimin temsilcisi Demirel'in "onur konuğu" olarak yer aldığı ilk etkinlik, 13 Şubat'ta, Ankara Hilton Oteli'nde gerçekleştirildi. DİSK'in tepesine çöreklenen sendika ağaları için adında bulunan "devrimci" kelimesinin büyük bir sıkıntı kaynağı olduğu ve bu sınıf işbirlikçilerinin sermayeye hizmette hiçbir kusur göstermediği biliniyor. Bunun içindir ki, Rıdvan Budak'ın bir kez daha devrimciliği değişim ve dönüşüm olarak anladığını belirtmesinde şaşılacak bir şey yok. Fakat yine de, kapitalist devletteki çürüme ve çeteleşmenin görülmedik düzeyde gözler önüne serildiği bir dönemde, bu hainler, "tuttukları uzlaşma yolunu" bizzat Demirel'e onaylattırmada, sendikacıları bile silik ve gölgede bırakacak bir düzeyde çürümüş düzenin kokuşmuş partilerine öncelik ve ağırlık vermede bu kadar rahat davranamamalıydılar. DİSK'in tarihine ilişkin sinevizyon gösteriminde 15-16 Haziran direnişi ve 1977, 1996 1 Mayıs görüntülerine yer vermeme gücü bulamamalıydılar. Dahası, sermaye düzeni özelleştirme, sendikasızlaştırma, taşeronlaştırma, işten atma, düşük ücret, enflasyon ve zam saldırıları ile işçi ve emekçilere yaşamı zehir ederken, Rıdvan Budak her fırsatta "toplumsal uzlaşma", "barış", "rejimi yaşatma" sözlerini sarf etme cüretin gösterememeliydiler.

Elbette sermaye düzeni karşısında diz çökerek ihanet edenlere işçi sınıfı daha fazla yaşam hakkı tanımamalı ve hak ettiği dersi vermelidir. Öncü, ileri ve devrimci işçiler her fırsatta tepkilerini yükseltmelidirler. Fakat 15 Şubat'ta Mecidiyeköy Kültür Merkezi'nde düzenlenen ve DİSK tarihinin ruhsuz bir anlatımının ötesine geçemeyen panel bu amaç çerçevesinde kullanılamadı. İlginin çok zayıf olduğu panelde TİSK Başkanı Refik Baydur'a da konuşma hakkı verildi.

Kitlesel bir tepki ortaya koyabilmek için Bostancı Gösteri Merkezi'nde yapılacak şenlik iyi bir olanaktı. Bütün programlarını devrimci müdahale olasılığına kapatma kaygısı ile yapan DİSK yönetimi de bunun farkındaydı. Bu nedenle işçilerin geniş katılımı için hiçbir çaba ortaya konulmadı, sendikalara çok sınırla sayıda davetiye gönderildi. Düzen partileri, belediyeler vb.lerine gönderilen davetiye sayısı ise çok daha fazlaydı.

Şenliğe ilginin zayıflığını gören sendika yöneticileri girişte sorun çıkarmadılar ve herkesi içeri aldılar. Rıdvan Budak'ın açış konuşmasının ardından bir-iki kısa konuşma daha yapılarak, hemen ardından (son derece yüksek düzeyde ayarlanmış ses düzeniyle) Edip Akbayram ve Ruhi Su Dostlar Korosu müzik programı devreye sokuldu.

Ancak yine de bulunan boşluklar politik düzey ve coşkuyu yükseltmek için başarılı bir biçimde kullanılabilirdi. Fakat kullanılamadı. Bu çabayı

yalnızca komünistler gösterdi. Her iki alandan komünistlerin kendi materyalleri üzerinden yaptıkları kuşlamalar dışında politik propaganda materyalleri üzerinden başka bir müdahale gerçekleşmedi. Devrimci hareket şenliğe belirgin bir ilgisizlik gösterdi.

3500-4000 kişilik kitle içerisinde işçilerin katılım oranı zayıftı. Genel Merkez pankartları dışında yalnızca Nakliyat-İş'in pankartları vardı. Fabrikalardan kitlesi ile gelen öncü- ileri işçilerin havası hissedilemiyordu.

Sendika bürokrasisine karşı mücadelenin taşıdığı önemin öncü-ileri işçiler şahsında yeterince bilince çıkarılamadığı bu şenlikte de bir kez daha görüldü. Sınıf hareketinin gelişmesinin önündeki en önemli engellerden biri olan sendika ağalığı barikatına karşı daha bilinçli ve daha sistemli bir mücadele yürütmek gerekiyor.

D. EVRİM

DİSK'in 30. kuruluş yıldönümü şenlikleri çerçevesindeki etkinliklerin en büyüğü İzmir'de yapılan gece oldu. Geceye binlerce kişiden oluşan coşkulu bir kalabalık katıldı. Komünistler geceyi siyasal çalışma için bir olanak olarak kullandılar. İl Örgütümüzün gecede dağıttığı bildiriyi okurlarımıza sunuyoruz.

Yeni 15-16 Haziran'lar, Tariş'ler yaratmak için ileri!

Bu gece aracılığıyla, DİSK'in geçmişinin şahsında'60'lı ve '70'li yıllardaki mücadeleci geleneğine, sömürüye, baskıya ve zulme karşı mücadeleye, o zamanki geleneğin yaratıcısı militan işçi kuşağına sahip çıkmalıyız.

DİSK, '60'larda yükselen devrimci sınıf mücadelesinin ürünü olmuştu. Sendikaya egemen reformist önderlik ve onun politikalarına rağmen, işçi sınıfının yarattığı direniş geleneğine uygun davranmak zorunda kalınmıştı. O mücadeleci geleneğin yarattığı DİSK, direnişlerde, grev çadırlarında, DGM boykotlarında, gösterilerde işçi sınıfıyla kolkola idi. İşçi sınıfının çıkarlarından yana, onun taleplerinin savunucusu olmuştu.

Dişe diş mücadeleler var bu geçmişte. Bedel ödemeler var. Şehitler var! İşte işçiler, devrimciler ve komünistler böyle bir DİSK'i sahipleniyorlar. DİSK'i hep böyle hatırlıyorlar...

Bugün ne yazık ki bu DİSK'in yerinde yeller esiyor. Bir tabela örgütü var şimdi, "devrimci"liği yalnızca tabelada yazan. "Çağdaş sendikacılık" denilen sınıf işbirlikçisi bir anlayış gelip oturmuş DİSK'e. Onun mücadeleci, sömürüye, baskıya, zulme karşı savaşımcı ruhu, geleneği yaşamıyor şimdi. Yok edildi, unutturuldu. Unutturulmaya çalışılıyor.

Oysa şimdi, devrimci ve kavgacı sınıf sendikaları ihtiyacı her zamankinden de çok. Sermaye düzeninin özelleştirme, taşeronlaştırma, işten çıkarma, sefalet ücreti, sendikasızlaştırma gibi sınıfı bir ahtapot gibi saran saldırılarına karşı dikilmenin yaşamsal olduğu bir anda, bu tür bir sendikaya yaşamsal önemde ihtiyaç var.

Böyle bir örgütlülük, militan-direnişçi işçi sınıfının ellerinde yükselecektir. İşçi sınıfı, DİSK üyesi işçiler yaşlı ve genç kuşağı ile bu gelenekten esinlenmeli ve daha ileri düzeyde yeniden yaratmalıdır. Kavel ve Saraçhane Mitingi ile başlayıp bir dizi grev, direniş, fabrika işgalleriyle devam eden, 15-16 Haziran'da doruğuna çıkan mücadeleye sahip çıkmak gerekir!

İşçi sınıfının, sömürüye, zulme, eşitsizliğe karşı sermaye sınıfının karşısına dikilebilmesi, bağımsız sınıf örgütününün oluşturulmasına bağlıdır. Tek tek işçiler hiçbir şeydir, ama örgütlü işçiler her şeydir. Sınıfsız, eşit ve özgür bir düzen, ancak işçi sınıfının ve onun öncülerinin, sınıfın ihtilalci-illegal partisini yaratmasıyla, onun önderliğindeki bir mücadeleyle mümkün olabilecektir. Parti, buzu kırıp yolu açacak olandır.

Komünistler işte böyle bir uğraşın içindeler. Böyle bir amacın peşindeler.

DİSK'in kuruluş yıldönümünde İzmir işçilerini, öncüleri, devrimci sınıf sendikacılığı kavgası için göreve çağırıyoruz!

Parti yürüyüşüne katılmaya, partili mücadeleye çağırıyoruz!

EKİM İzmir İl Örgütü

Perfetti direnişi deneyimi

Perfetti, Hadımköy yolu üzerinde yeni yerleşime açılan bir fabrikalar bölgesi olan San-Bir bulvarı üzerinde kurulu bir sakız-şeker fabrikasıdır. Fabrikada Bulgaristan göçmeni kadın işçilerin çoğunluğu oluşturduğu 260 işçi çalışmaktadır. Üretim bazen 12 saatlik iki vardiyaya düşse de, genellikle üç vardiya olarak sürmektedir. Çalışma koşulları metal ya da tekstil sektörü kadar ağır değildir. Ancak ücretler oldukça düşüktür.

Fabrikada bir kaç ay önce başlayan sendikalaşma çalışması, kısa zamanda işçilerin büyük bir çoğunluğunun Hak-İş'e bağlı Öz Gıda-İş sendikasına üye olmasıyla başarıya ulaştı. Ancak işverenler sendikaya üye olanları ve öncülük yapanları birer birer işten çıkarttılar. Bunun üzerine gece vardiyasından çıkan işçiler sabah vardiyasıyla birleşerek yemekhanede toplandılar. İşten atılan arkadaşlarının geri alınması ve sendikanın kabul edilmesi talebiyle yemekhaneyi işgal ettiler. İşgal jandarma zoruyla kırıldı, direniş fabrika dışına taşındı. Jandarma sonraki günlerde de nöbet tutmak için fabrikanın önüne gelmeye çalışan işçileri joplayarak geri çevirdi. Ancak yılmayan işçiler bir kaç gün sonra fabrikanın önünde bir direniş çadırı kurdular. İşten atılan 140 işçi, bir hafta boyunca sabah 8'den akşam 5'e kadar fabrikanın önünde beklemeye, oyunlar oynayıp halaylar çekmeye başladılar. Bu arada sendika, işveren ve alay komutanı arasında görüşmeler sürdü gitti. İtalyan işveren dışarıdan getirdiği işçiler ve sendikadan istifa ettirmeyi başardığı bir grup eski işçiyle fabrikada üretim yaptırmayı sürdürdü. Kar ve yağmur bastırınca direniş çadırı da söküldü.

Sendikanın tutumu

İşveren toplu tensikattan sonra yoğun bir işçi alımı gerçekleştirdi. Yeni alınan taşeron işçiler çoğunlukla Büyükçekmece'de Yardımlaşma Derneği adı altında örgütlenmiş MHP'nin etkisindeki işçilerden oluşuyor. Yanısıra yeni göçmen işçi alımı da sürdürüldü. Üretim şu anda gerekli işçi şayısının iki katıyla yapılıyor. Dışarıdaki direnişçilerin üzerine ise jandarma zoru sürüyor. Jandarma-işveren işbirliği o kadar açık ki, işveren işçilerden gizleme gereği dahi duymaksızın jandarmalara işçlerin gözü önünde rüşvet veriyor.

Sendika ise tüm bunlara rağmen "yasal mücadele yolları" propagandasını sürdürüyor. Nitekim yemekhane işgaliyle başlayan militan direnişi geriye çekmeyi başarmış durumda. İşgal sendikanın insiyatifi dışında gerçekleşmişti. Fakat bugün işçiler bir mahkeme kararından öbür mahkeme kararını bekler hale getirildiler. Sendikacılar "parlak" sözlerle işçileri gerici hakimiyetleri altına almayı başarabiliyorlar. Pasifliklerin örtebilmek için de ne kadar büyük bir sendika olduklarının propagandasını yapıyorlar. Direnişçi işçilere on yıl bakacak güçte olduklarını söylüyorlar. Fakat işçilerin direniş yerine gidiş-gelişleri için bir araç bile sağlayamıyorlar. Bırakın kendi örgütlü oldukları işyerlerindeki üyelerini direnişe desteğe taşımayı, dışardan gelen desteğin önünü kesmek için büyük bir çaba harcıyorlar. "Dışarıdan hiç kimseyi aranıza sokmayın" türünden sermayenin ağızıyla örtüşen açıklamalarla sınıf dayanışmasının önüne geçmeye çalışıyorlar. İşçileri ancak yalnızlaştırarak denetimleri altına alabileceklerinin bilincindeler. Sürekli olarak "biz işi Ankara'dan halledeceğiz" diyerek işçilerin mücadele isteğini dizginliyorlar. Bunda belli bir başarı da sağlıyorlar. İşçilerin sınıf kardeşleri ile bağlarının koparılması işlerini kolaylaştırıyor. Nasıl olsa "işi" Ankara'da bağlayacaklar, gerekirse binlerce kişiyi sokağa döküp Ankara'ya yürüyecek, yani ne yapıp ne edip bu işi "halledecekler"! Deneyimsizlikleri ve oturmuş bir örgütlülükten yoksunlukları işçileri doğal olarak sendikanın kuyruğuna takıyor. Fakat tüm işçilerin bu durumda olduğu söylenemez. Örneğin, direniş yerinde dağıttığımız bir bildiri bir bayan işçi tarafından sendikacıların önünde yüksek sesle okundu. Sendikacılar dağıtılan bildiriden dolayı bizi karalamaya çalıştılar, bölücülük yaptığımızı propaganda ettiler. Fakat bazı kadın işçiler bildiriye sahip çıkarak tepkilerini dile getirdiler.

Sendikanın amacı sorunu kaynağından uzaklaştırarak işçileri mahkeme kararlarını bekler hale getirmek. "Ankara yürüyüşü" fikrini

sürekli işleyerek birşeyler yapmak gerekir diyen "çatlak" seslere de boş hayaller aşılamaya çalışıyorlar. Sendikacıların ağızından "Ankara yürüyüşü"nü aktaralım: İşçiler otobüslerle yola çıkacaklar, birkaç yerde duracaklar. Her defasında geri dönüyormuş gibi yapıp başka yollardan tekrar Ankara'ya yönelecekler. Sonunda tek tek Ankara'ya ulaşacaklar. Bunu öyle bir anlatıyorlar ki, dinleyenler onlarca barikatı dağıtıp yıkarak Ankara'ya ulaşacakları izlenimine kapılıyor. Evet ortada bir "barikat" var. Ama bu barikat sendikanın işçilerin kafasına ilmik ilmik örmeye çalıştığı "gericilik barikatı"ndan başka birşey değil. Bu barikatı kırmak ısrarlı ve sabırlı bir çabayı gerektiriyor.

Perifetti direnişinin önemi

Perfetti direnişi bir kaç açıdan önem taşımaktadır. Birinci olarak, işkolu ve mevzi direnişlerin yönü açısından... '87'de başlayıp '91'de geri çekilen kitlesel işçi hareketi dalgasının ardından gerileyen sınıf hareketi yerini tek tek patlayan mevzi direnişlere bıraktı. Bu süreçte belli bir politizasyonu yaşamış olan Tuzla deri işçileri dışta tutulursa, tekstil, petro-kimya ve nakliyat işkollarında tek tek işyerlerinde direnişler ve grevler yaşandı. Geçtiğimiz aylarda Trakya'da DİSK'in örgütlendiği üç gıda fabrikasında yaşanan engellemeler, bunun üzerine DİSK'in Edirne'de yaptığı miting ve Perfetti'de yaşanan direniş, gıda işkolunda da en

Perfetti direnişinden izlenimler

Perfetti direnişinin başladığı dönemde işçilerin tutumu dışardan kimsenin gelmesini yönündeydi. Bizim için sorun direniş yerini ziyaret etmekten öte öncü işçilere ulaşmanın olanaklarını yaratma sorunuydu. Direniş bir ayını doldurmadan bunun olanaklarını yarattık. Bazı öncülerle toplantılar yaparak komiteleşme sorunu konusunda onları "ikna" ettik. Öncü işçilerin tümünü kapsayan bir toplantı için gün tesbit ettik. Fakat işçilerin kararsızlığı mahkeme sonucuna göre netleşecek ve işçiler toplantının yapılıp yapılmayacağına karar vereceklerdi. Bedel ödemeden kazanılacağını düşünenler yasal yollara fazlasıyla güveniyorlardı. Mahkemenin kazanılması bu toplantıyı yapmamızı engelledi. İşçiler patronun temyiz hakkını kullandıktan 10-15 gün sonra kendileriyle masaya oturacağını düşünmeye başladılar. Bu beklemeci mantığı kırmak için defalarca konuşmamıza rağmen başarılı olamadık. Bunun üzerine işçilerin bu ruh halini eleştiren bir bildiri dağıttık. Bu bildiri politik müdahalemizde dönüm noktası oldu. İşçilerin, bu bildirideki düşüncelere katılsalar da katılmasalar da, yazılanları kendi aralarında tartıştıkları kesindi. İşçilerin kafası ilk defa "karıştı". İşçileri bu kafa karışıklığından kurtarmak için sendikacılar devreye girdiler. İşçileri bize karşı kışkırtmak için bilinen ayak oyunlarına başvurdular. Dışardan gelenleri kendi aralarına almamaları gerektiğini, onların zararlı düşünceleri aşılamaya geldiklerini söyleyerek onları korkutmaya çalıştılar. Nitekim bir-iki gün sonra direniş yerine giden yoldaşımıza öncü işçilerden biri şu soruyu sorabildi: "Neden buraya sürekli geliyorsunuz?" Yoldaşımızın tavrı karşısında geri adım atan bu işçi direnişe önderlik edenlerden biriydi. Jandarma da sürekli olarak "dışardan kimseyi içinize almıyacaksınız" diye tehdit ediyor, bu tehdit etkili olabiliyor. Fabrikadan direniş yerinin sürekli fotoğraf ve kamerayla çekilmesi, jandarma-patron ve sendikacıların işbirliği müdahalemezi zorlaştıran diğer etkenler.

Sendikaya duyulan güvensizlik henüz kendisini tam olarak ortaya koyabilmiş değil. Dolayısıyla önümüzdeki dönemde gerçekleştireceğimiz müdahale büyük bir önem taşıyor. Artan müdahale olanaklarımız işçilerin radikalleşmesi ile buluştuğu koşullarda, işbirlikçi sendika ve patron direnişi "uygun" bir biçimde sonuçlandırmaya çalışabilir. Fakat mücadele yükseltilmeden "kazanıldığı" koşullarda öncü işçileri atılacağı açıktır. Şu an üretim tam kapasite devam ediyor. Patronun direniş esnasında gerdiği işçilerin üretimi sürdürmesi engellenemediği sürece, mahkeme yoluyla kazanılsa da bir çok direnişin sonuçta kaybedildiğini biliyoruz. İşçilere bunu kavratabildiğimiz koşullarda onları daha etkin bir biçimde harekete geçirmeyi de başarabileceğiz.

Yaşar ŞENER

azından Trakya bölgesinde başka mevzi direnişlerin yaşanması için bir potansiyelin olduğunu ortaya koymuştur. Buna gıda işkolundaki fabrikaların benzer özelliklerinin yarattığı, bir yönüyle olumlu diğer yönüyle olumsuz etki yapan bir olguyu da eklemek gerekir. Örneğin bölgede Perfetti'nin yaptığı üretimin aynısını yapan 3-4 fabrika daha vardır. Diğer fabrikalarda da ücretler, çalışma koşulları benzerdir. Öyle ki yeni kurulan bir sakız-şeker fabrikasına Perfetti'den giden işçiler aynı ücretle başlamaktadır. Aynı şekilde sendikal örgütlenmede, bir fabrikaya sendika girince diğerine yayılma olanağı artacaktır. Tersinden işverenler de bunun bilinciyle hareket ettiği için sendikanın herhangi bir fabrikaya girmesini engellemeye uğraşmaktadırlar. İlk sendikalaşma, ilk direniş bu açıdan büyük önem taşımaktadır. Eğer sendika ile işveren arasında pazarlık yapılıyorsa (satış pazarlığından sözediyoruz), muhtemelen bu pazarlık tek fabrika üzerinden olmaz. Sendika tek tek üyelerinden alacağı aidatı değil, 4-5 işyerinden alacağı aidatı hesaplayacaktır.

İkinci olarak kadın işçilerin direnişteki ileri rolü üzerinde durmak gerekir. Pek çok tarihsel deneyim, kadın işçilerin erkeklerden daha cesur ve daha militanca ileri atıldıklarını, kararlarını verdikten sonra korkusuzca harekete geçtiklerini göstermiştir. Perfetti direnişçilerinden bir kadın işçinin direniş sırasında söylediği ve sendikacının alkışlanmasını istediği bir söz yeterli açıklığı sağlamaktadır. "*Ben sabah evden çıkarken akşam ne zaman geleceğim belli olmaz, belki gelmeyebilirim diye çıkıyorum*". Gıda işkolunda yoğun şekilde kadın işçilerin çalışıyor olması, komünistlerin önemle gözönünde bulundurması gereken bir noktadır.

Son olarak Perfetti direnişinde Bulgar göçmenlerinin rolü üzerinde durmak gerekir. Bulgaristan göçmeni işçiler genellikle sendikal harekete, sınıf hareketine mesafeli yaklaşırlar. Yaklaşımları daha çok ekonomik temeller üzerine oturur. Kendi aralarında geliştirdikleri dayanışma çoğunlukta oldukları fabrikalarda ortak hareket etmeyi kolaylaştırıcı olabilmektedir. Perfetti gibi çoğunluğunu göçmen işçilerin oluşturduğu başka bazı fabrikalarda da hızla örgütlenip sendikalaşma başarılabilmiştir. Ancak gerek mücadele deneyimlerinin yetersizliği, gerek diğer işçilerle aralarında giderilmeyen güven sorunu ve yaşam anlayışlarındaki farklılıklar olumsuz bir etki yapmakta ve mücadelenin politik bir mecraya yönelmesini engellemektedir. Ayrıca direnişte devrimci bir önderliğin olmayışı, direnişteki belli düzeydeki bir kararlılığın politik bir etkiye dönüşmesini güçleştirmektedir.

Fabrikaya yönelik müdahalemiz tüm bunları gözetmek durumundadır.

Perfetti işçilerine dağıtılan bildiriden...

Kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hiç birimiz!

"Hak verilmez alınır, unutma! Ama sendikacılar mahkeme yoluyla herşeyin halledileceğini söylüyorlar size. Sendika yasal haksa, neden hemen kapı dışarı edildiniz? Birçok fabrikadaki işçi kardeşiniz yasal yolları beklerken başka bir şey yapmadığı için yenildiler. Nerede görülmüş polisle, jandarmayla çatışmayan işçinin kazandığı! Mahkemeler kimin mahkemeleridir? İşçi kardeşleriniz her hak istediğinde devletin kurşunuyla, işkenceyle karşılaşmıyorlar mı? Fabrikada şu an üretim devam ediyor. Patron işi elden geldiğince sürümcemede bırakarak moralinizi kırmaya çalışmaktadır. Sendikanın dışında örgütlenmesini bilmezseniz, sendika da mahkemenin sonucunu bekleyin diyerek, mücadele azminiz kırıldığında bu iş bitti diyecek, sizi yalnız bırakacaktır. Sendikanın direniş yerine işçileri neden taşımadığını düşündünüz mü hiç?

(...)

Göçmen işçiler bu ülkeye geldiğinizde nasıl sefalet çektiğinizi herkes biliyor. Kapitalizmin insan onurunu bile parayla nasıl alıp sattığını gördünüz. Bulgaristan'da isminizi değiştirenlerin sosyalizmle alakalarının kalmadığını biliyorsunuz. Bunu bahane ederek vatanperverlik yapanların Türkiye'de sizi nasıl ucuza çalıştırdığını düşünün. Sizin duygularınızı sömürerek soydaşlık taslayanların bu ülkede binlerce Kürdü nasıl katlettiğini, dillerini, gelenek ve göreneklerini, ulusal haklarını nasıl yok etmeye çalıştığını, kendi isimlerini kimliklerini bile yasakladığını biliyorsunuz."

ESENYURT'tan Dayanışmacı İşçiler

yoksa bir ayaklanmaya, devrimci bir ordu ve devrimci bir hükümet yaratma çabasına mı?

Her ikisi de, işçi sınıfının eğitilmesini, ve örgütlenmesini sağlamaktadır. Her ikisi de, kuşkusuz, gereklidir. Ama bugünkü devrimde sorun şuna varmaktadır: işçi sınıfını eğitme ve örgütlendirme işinde hangisine ağırlık verilmelidir, birincisine mi, yoksa ikincisine mi?

Devrimin yazgısı şuna bağlıdır: işçi sınıfı, burjuvazinin bir yardımcısı, otokrasi üzerindeki baskısı yüzünden, kuvvet yönünden güçlü, ama siyasal olarak güçsüz bir yardımcısı rolünü mü oynayacaktır, yoksa halk devriminin kılavuzu ve önderi rolünü mü? Burjuvazinin daha akıllı temsilcileri, bunun çok iyi farkındadırlar. İşte bu yüzdendir ki, *Osvobojdenye*, sosyal-demokraside akimovculuğu ve sendikalarla yasal dernekleri *şimdi* ön plana alan ekonomizmi övmektedir. İşte bu yüzdendir ki, Bay Struve, yeni-*İskra*'nın görüşleri içersindeki akimovcu eğilime kucak açmaktadır. İşte bu yüzdendir ki, Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin Üçüncü Kongresinin kararlarının nefret verici dar görüşlülüğüne karşı ateş püskürmektedir.

Sosyal-demokratlar için yığınlara önderlik etmekte doğru taktik sloganlara sahip olmak, bugün son derece büyük bir önem taşımaktadır. Devrimci bir dönemde, ilkelere dayanan sağlam taktik sloganların önemini küçümsemek kadar tehlikeli bir şey olamaz. Örneğin *İskra*, no 104'te, aslında sosyal-demokrat hareket içersindeki karşıtlarının safına geçmekte, ama aynı zamanda da, zamanın ilerisinde olan ve bir sürü yanlışlarına, yanılgılarına vb. karşın, hareketin izlediği yolu gösteren sloganların ve taktik kararların önemini küçümsemektedir. Tam tersine, sağlam marksist ilkeler doğrultusunda proletaryayı yöneltmek isteyen ve olayların kuyruğunda sürüklenmek istemeyen parti için, doğru taktik kararların hazırlanmasının pek büyük bir önemi vardır. Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin Üçüncü Kongresinde ve partiden ayrılmış olan kesimin konferansında alınan kararlarda, taktik görüşlerin -herhangi bir yazarın açıklamış olduğu gelişigüzel görüşler değil de, sosyal-demokrat proletaryanın sorumlu temsilcileri tarafından kabul edilen görüşlerin- en açık, derinliğine düşünülmüş ve en tam ifadesini buluyoruz. Partimiz, bütün üyeleri tarafından kabul edilmiş kesin bir programa sahip olduğu için, öteki bütün partilerden üstün durumdadır. *Osvobojdenye*'nin burjuva demokrat oportünizminden ve sosyalist-devrimcilerin devrimci gevezeliklerinden farklı olarak partimiz, kendi taktik kararlarına karşı ilkeli bir tutum konusunda öteki partilere örnek olmalıdır. Ancak devrim sırasındadır ki, öteki partiler, birdenbire bir "taslak" programla ortaya çıkmayı ve ilk kez gözlerinin önündeki devrimin bir burjuva devrimi olup olmadığını araştırmayı akıl etmişlerdir.

İşte bunun için, biz, Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin Üçüncü Kongresinin ve konferansın taktik kararlarını en büyük dikkatle incelemeyi, burada marksizmin ilkelerinden sapmaları ortaya çıkarmayı, ve demokratik devrimde, sosyal-demokrat proletaryanın somut hedeflerini açıkça belirlemeyi en ivedi görev saymaktayız. Bu kitapçığın amacı, bu görevi yerine getirmektir. Taktiklerimizin marksist ilkeler açısından ve devrimin bize öğrettikleri açısından sınanması da; Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisinin gelecekteki birliğinin koşulu olan taktik birliğini gerçekten hazırlamak isteyen, ve yalnızca sözde kalan öğütlerle yetinmek istemeyen bir kimse için gereklidir.

Temmuz 1905

Demokratik Devrimde Sosyal-Demokrasinin İki Taktiği/Önsöz (Önsöz'e başlık tarafımızdan konulmuştur), Sol Yayınları, 5. Baskı, s.7-11

"İlkelere dayanan sağlam taktik sloganların önemi"

V.İ.LENİN

Devrim döneminde devrimci partilerin taktik sloganlarını değerlendirmemize yarayan malzemeleri bol bol sağlamakta olan olayları izlemek çok zordur. Bu kitapçık, Odesa olaylarından* önce yazılmıştır. *Proletari*'deki yazımızda ("Devrim Eğitir"), bu olayların, "süreç-içinde-ayaklanma" teorisini yaratmış olan ve geçici devrim hükümetinin propagandasını reddetmiş bulunan sosyal-demokratları bile, gerçekte, hasımlarının saflarına geçmeye ya da geçmeye başlamaya zorladığını göstermiştik. Devrimin, dingin siyasal gelişme dönemlerinde inanılmaz gibi görünen bir hız ve derinlikle insanları eğittiği, tartışma götürmez bir gerçektir. Ve asıl önemli olan, devrimin, yalnızca önderleri değil, aynı zamanda yığınları da eğitmesidir.

Devrimin, Rusya'daki işçi yığınlarına, sosyal-demokratçılığı öğreteceğinden en ufak bir kuşku yoktur. Devrim, çeşitli toplumsal sınıfların gerçek niteliğini ortaya koyarak, demokrasimizin burjuva niteliğini, ve burjuva demokratik anlamda devrimci olan, ama "toplumsallaştırma" düşüncesi yerine, kendi özünde, köy burjuvazisi ile kır proletaryası arasında yeni bir sınıf savaşımının tohumlarını taşıyan köylünün gerçek özlemlerini ortaya koyarak, sosyal-demokrasinin programını ve taktiklerini uygulamada doğrulayacaktır. Örneğin "Sosyalist-devrimci Parti"nin program taslağında öylesine açıkça görülebilen, Rusya'da kapitalizmin gelişmesi sorununda olsun, "toplumumuzun" demokratik niteliği ve köylü ayaklanmasının kesin zaferinin önemi sorununda olsun, eski narodnik hareketin eski yanılsamaları -bütün bu yanılsamalar, kesin ve amansız bir biçimde, devrim tarafından boşa çıkarılacaktır. İlk kez olarak çeşitli sınıflar gerçek siyasal kimliklerini kazanacaklardır. Bu sınıflar, devrimden, yalnızca ideologlarının taktik sloganları ve programı ile değil, aynı zamanda yığınların açık siyasal eylemi ile belirlenmiş kesin bir siyasal çehreyle çıkacaklardır.

Devrimin bizi ve halk yığınlarını eğiteceğinden kuşku yoktur. Ama militan bir siyasal partinin şimdi karşı karşıya olduğu sorun, bizim, devrime herhangi bir şey öğretip öğretemeyeceğimiz sorunudur. Devrime bir proleter damgası vurabilmek için, devrimi, sözle değil, gerçekte kesin bir başarıya ulaştırmak için, demokrat burjuvazinin kararsızlığını, ikiyüzlülüğünü ve ihanetini etkisiz hale getirebilmek için, sosyal-demokrat öğretimizin doğruluğundan, sonuna kadar devrimci olan tek sınıf ile, proletarya ile olan bağımızdan yararlanabilecek miyiz?

Bütün çabalarımızı bu amaca yöneltmeliyiz. Başarımız, bir yandan siyasal durumu doğru değerlendirmemize, taktik sloganlarımızın doğru olarak saptanmasına ve öte yandan da, işçi yığınlarının gerçek savaşımcı gücünün bu sloganları desteklemesine bağlıdır. Partimizin bütün örgütlerinin ve bütün gruplarının, tüm düzenli günlük çalışmaları, propaganda, ajitasyon ve örgütlendirme çalışmaları, yığınlarla bağların sağlamlaştırılmasına ve genişletilmesine yönelmiştir. Bu çalışma her zaman gereklidir, ama devrim saati gelip çaldı mı, her zamankinden daha az yeterli sayılmalıdır. Böyle bir noktada, işçi sınıfı, açık devrimci eylem için içgüdüsel bir dürtü duyar ve biz de bu eylemin amaçlarını doğru olarak saptamayı öğrenmeli ve, daha sonra, bu amaçları alabildiğince yaygınlaştırmalı ve anlaşılabilir kılmalıyız. Unutulmaması gerekir ki, yığınlarla olan bağlarımız konusundaki yaygın kötümserlik, çoğu kez, proletaryanın devrimdeki rolü açısından, burjuva düşünceler için bir paravan görevi görür. Hiç kuşku yok ki, işçi sınıfının eğitimi ve örgütlendirilmesi için henüz yapacak çok, pek çok şey var, ama şimdi en önemli olan, bu eğitim ve örgütlendirme çalışmasında esas siyasal ağırlığı nereye vermemiz gerektiğidir. Sendikalara ve yasal örgütlere mi,

(Devamı s.23'te)

* Burada kastedilen Potemkin zırhlısındaki ayaklanmadır.